

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Sammanfattning

I betänkandet behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och alternativa förslag till anslagsanvisning inom utgiftsområdet från allianspartierna, dvs. Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, respektive Sverigedemokraterna.

Riksdagen beslutade den 3 december 2014 att utgiftsramen för utgiftsområde 14 uppgår till totalt 67 783 102 000 kronor. Utskottet tillstyrker allianspartiernas förslag till anslagsfördelning och delar de bedömningar som görs i allianspartiernas motioner samt avstyrker budgetpropositionen i motsvarande delar. Utskottet avstyrker förslaget om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Övriga förslag om anslag i budgetpropositionen tillstyrks. Utskottet tillstyrker även de delar i budgetpropositionen som avser bemyndiganden om att efterge skulder och om ekonomiska åtaganden. Sverigedemokraternas anslagsförslag avstyrks av utskottet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Utskottet har följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet och gör bl.a. bedömningen att det är viktigt att kunna följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har inte deltagit i beslutet. Dessa partier redovisar sina ställningstaganden i två särskilda yttranden (S, MP, V respektive SD).

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen.....	6
Betänkandets disposition.....	6
Utskottets överväganden.....	8
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 14.....	8
Propositionen.....	8
Utskottets bedömning.....	9
Anslag inom utgiftsområde 14.....	10
Propositionen.....	10
Motionerna.....	20
Utskottets ställningstagande.....	26
Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag.....	34
Särskilda yttranden.....	37
1. Anslag inom utgiftsområde 14, punkt 1 (S, MP, V).....	37
2. Anslag inom utgiftsområde 14, punkt 1 (SD).....	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	45
Propositionen.....	45
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	46
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag.....	49
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag.....	51
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag.....	52
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2015 jämfört med 2014.....	10
Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom området arbetsmarknad.....	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 14

a) Anslagen för 2015

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet har angett, anslagen för 2015 inom utgiftsområde 14 enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2575 av Ulf Kristersson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 1, 5, 6, 9–11, 14 och 17,

bifaller delvis proposition 2014/15:1 utgiftsområde 14 punkt 10 och avslår motionerna

2014/15:1123 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,

2014/15:2063 av Jennie Nilsson (S),

2014/15:2177 av Peter Johnsson m.fl. (S),

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkandena 5, 7, 16–18 och 25–29 samt

2014/15:2955 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD).

b) Ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Därmed avslår riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 14 punkt 1.

c) Bemyndiganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2015 efterge Danmarks och Norges skulder avseende återbetalning av utgifter för arbetslöshetsersättning för perioden 1 maj 2010 till 1 maj 2014 om högst 85 000 000 kronor respektive 30 000 000 kronor,

2. under 2015 för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 010 000 000 kronor 2016–2024,

3. under 2015 för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 000 kronor 2016–2019,

4. under 2015 för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 850 000 000 kronor 2016–2022,

5. under 2015 för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2016 och 2017,

6. under 2015 för anslaget 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten träffa överenskommelse med Finland och Norge om verksamheten Stiftelsen Utbildning Nordkalotten som medför behov av framtida anslag på högst 33 212 000 kronor 2016–2019,

7. under 2015 för anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 400 000 kronor 2016.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 14 punkterna 3–9.

2. Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 14 punkt 2.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 16 december 2014

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S)*, Elisabeth Svantesson (M), Annelie Karlsson (S)*, Katarina Brännström (M), Ann-Christin Ahlberg (S)*, Sven-Olof Sällström (SD)*, Hanif Bali (M), Patrik Björck (S)*, Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP)*, Eva-Lena Jansson (S)*, Paula Bieler (SD)*, Roger Haddad (FP), Ali Esbati (V)*, Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S)* och Lars Püss (M).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilt yttrande.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2014/15:1 i de delar som gäller utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 som påverkar anslagen för 2015. Budgetpropositionen för 2015 bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 4.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2015 och de avvikelser från dessa som allianspartierna och Sverigedemokraterna föreslår i sina alternativa förslag till anslagsanvisning inom utgiftsområdet. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Höjd inkomstrelaterad ersättning i arbetslöshetsförsäkringen (dnr A2014/3522/A) tagits fram. Promemorian innehåller bl.a. ett förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Regeringen presenterar i budgetpropositionen för 2015 ett förslag till ändring av nämnda lag som i sak stämmer överens med förslaget i promemorian. Promemorian har remissbehandlats. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2014/3522/A). Enligt regeringen faller den föreslagna ändringen inte inom Lagrådets granskningsområde.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 även en ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF:s registerlag). Lagförslaget har sitt ursprung i promemorian Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. (Ds 2013:59) som tagits fram inom Arbetsmarknadsdepartementet. Promemorian innehåller bl.a. ett förslag till lag om ändring i IAF:s registerlag. Promemorian har remissbehandlats. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2013/3637/A). Lagrådet har yttrat sig över lagförslaget som läggs fram i budgetpropositionen, vilket skiljer sig något från förslaget i promemorian, och har lämnat förslaget utan erinran.

Under beredningen av ärendet har information lämnats till utskottet av

- regeringen genom arbetsmarknadsminister Ylva Johansson
- Arbetsförmedlingen genom generaldirektören Mikael Sjöberg
- Statistiska centralbyrån genom avdelningschefen Inger Eklund och enhetschefen Hassan Mirza
- Konjunkturinstitutet genom prognoschefen Jesper Hansson och enhetschefen Åsa Olli Segendorf.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen). Arbetsmarknadsutskottet tillstyrkte den 20 november 2014 i ett yttrande till finansutskottet regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 13 och 14 m.m. (yttr. 2014/15:AU1y). Finansutskottet beslutade den 27 november 2014 att tillstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2015 (bet. 2014/15:FiU1). Riksdagen beslutade den 3 december 2014 att fastställa utgiftstak, utgiftsramar och inkomster på statens budget enligt ett förslag som lagts fram i en reservation från allianspartierna (bet. 2014/15:FiU1 res. 3, rskr. 2014/15:29). Utgiftsramen för 2015 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppgår därmed till sammanlagt 67 783 102 000 kronor.

Det är inom denna ram som utskottet i detta ärende ska lägga fram förslag om anslagen för 2015. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom ett beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet behandlas i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU1.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 14 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas förslag i budgetpropositionen och motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 14. Det avsnittet inleds med de huvudsakliga prioriteringarna och målen i propositionen uppdelade på områdena arbetsmarknad och arbetsliv. Inom respektive område redovisas även regeringens

förslag till anslag för 2015, främst med inriktning på det som förklarar förändringarna jämfört med 2014, samt förslag till bemyndiganden. Därefter presenteras motsvarande delar ur motionerna. I avsnittet om anslagen ingår regeringens förslag i budgetpropositionen om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Därefter redogör utskottet för sitt ställningstagande i dessa delar. I ett sista avsnitt behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen om ändringar i IAF:s registerlag.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 14

Utskottets bedömning i korthet

Det är viktigt att kunna följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag. En tydlig struktur på regeringens resultatredovisning och längre tidsserier underlättar utskottets möjlighet att bedöma de resultat av statliga insatser som regeringen redovisar. Det är viktigt att resultatredovisningen koncentreras till att redovisa resultat.

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målen för utgiftsområde 14. Arbetsmarknadspolitikens mål är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. För arbetslivspolitikerna är målet goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män.

Av regeringens resultatredovisning för arbetsmarknadspolitikerna framgår bl.a. att arbetslösheten 2013 var oförändrad jämfört med 2012 och uppgick till 8,0 procent. För 2014 förväntas arbetslösheten minska marginellt till 7,9 procent. Arbetslösheten är högre bland män än bland kvinnor, till stor del som följd av att de branscher som drabbats av konjunkturläget är mansdominerade. Vidare framgår att arbetskraftsdeltagandet var jämförelsevis högt i Sverige med 71,5 procent under 2013. Sverige har också en hög sysselsättningsgrad i jämförelse med andra EU-länder. Sysselsättningsgraden har dock utvecklats sämre för personer i de yngre åldrarna än för de äldre åldersgrupperna i Sverige, och ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög. Vidare har fler personer blivit långtidsarbetslösa. Enligt regeringen har även matchningen mellan arbetssökande och lediga platser försämrats. I propositionen redovisar regeringen även resultaten för bl.a. arbetsmarknadspolitiska programinsatser, särskilda insatser för unga, arbetslöshetsförsäkringen, särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och insatser för utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden.

Enligt regeringens bedömning har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten de senaste åren inte varit framgångsrik. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är i stort behov av förnyelse, och det behövs omprioriteringar för att bidra till målet om en väl fungerande arbetsmarknad. Regeringen anser att behovet av att utveckla insatserna för att skapa en väl fungerande arbetsmarknad ökar för att kunna hantera utmaningen att förbättra matchningen samtidigt som fler arbetssökande har en svag förankring på arbetsmarknaden.

När det gäller resultatredovisningen för arbetslivspolitik framgår bl.a. att antalet dödsolyckor har fortsatt minska och att nivån för 2013 är den lägsta som uppmätts. I motsats till detta har dock antalet anmälda arbetsskador (olyckor och sjukdomar) ökat fyra år i rad. Enligt regeringens bedömning visar det samlade kunskapsläget att arbetsmiljöeffekter är könsneutrala och att de har sina förklaringar i en könsuppdelad arbetsmarknad, arbetsförhållanden, arbetets organisering och liknande. Regeringen konstaterar vidare att indikatorerna på arbetsrättsområdet (veckoarbetstid, deltidsarbete och tidsbegränsad anställning) inte visar några större förändringar under 2013 jämfört med 2012. När det gäller lönebildningen noterar regeringen att flera av de kriterier som kännetecknar en god lönebildning uppfylldes under 2013.

Utskottets bedömning

Som en del i utskottens löpande uppföljning har utskottet analyserat regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för utgiftsområde 14. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Det pågår sedan flera år en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. En utgångspunkt för utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Mot den bakgrunden vill utskottet betona att det är viktigt att strukturen på regeringens resultatredovisning är logisk och tydlig, då detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Det är därför önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag tydligt framgår. Det är betydelsefullt att regeringen gör en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen. Det är vidare angeläget att resultatindikatorerna speglar utvecklingen av resultat, inte omvärldsförändringar eller insatser, och att de redovisas med längre tidsserier där det är relevant. Redovisningar av resultatens långsiktiga utveckling över tid underlättar utskottets möjlighet att bedöma redovisade resultat. Slutligen vill utskottet peka på vikten av att resultatredovisningen innehåller sammanfattningar, hänvisningar, tidsserier, diagram och tabeller för att öka överskådligheten och utskottets möjlighet att följa resultatutvecklingen över tid.

Anslag inom utgiftsområde 14

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt utskottets förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Det innebär avvikelser i förhållande till regeringens förslag i budgetpropositionen för sju anslag. Sverigedemokraternas förslag till anslag avslås. Regeringens förslag till ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring avslås.

Jämför de särskilda yttrandena 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2015 anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1 nedan. Sammanlagt föreslås anslagen inom utgiftsområde 14 uppgå till 71 846 204 000 kronor för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 10). Av tabell 1 framgår även skillnaden jämfört med den budgeterade nivån för 2014 som riksdagen beslutade om hösten 2013.

Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2015 jämfört med 2014

Tusental kronor

Ramanslag	Budget 2014*	Förslag 2015	Förändring
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 110 650	7 649 024	+538 374
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	31 583 504	–551 094
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	11 476 880	+2 252 535
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288	17 742 136	–89 152
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	112 969	115 064	+2 095
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	50 000	336 000	+286 000
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	38 623	38 850	+227
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	60 603	63 418	+2 815
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	54 302	54 490	+188
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	8 303	

Ramanslag	Budget 2014*	Förslag 2015	Förändring
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	2 000 000	1 775 000	–225 000
1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	1 009 200	159 800	–849 400
2:1 Arbetsmiljöverket	622 352	709 952	+87 600
2:2 Arbetsdomstolen	29 194	31 683	+2 489
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	32 622	32 222	–400
2:4 Medlingsinstitutet	55 846	57 878	+2 032
2:5** Arbetslivspolitik		12 000	+12 000
Summa	70 374 895	71 846 204	+1 471 309

* Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10).

** Nytt anslag.

Arbetsmarknad

Regeringen anför i budgetpropositionen att jobbpolitiken i Sverige måste ta sin utgångspunkt i människors vilja till arbete och utveckling. Arbete betyder gemenskap och tillhörighet, makt att forma sitt liv och sin framtid. Att fler kvinnor och män finner ett jobb är enligt regeringen avgörande för att hålla ihop Sverige. Ett land med hög sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet blir rikare, tryggare och öppnare. Regeringen klargör att dess övergripande politiska prioritering därför är full sysselsättning. Särskilt angeläget är det att komma till rätta med den höga ungdomsarbetslösheten och den höga långtidsarbetslösheten, liksom att överbrygga matchningsgapet på arbetsmarknaden. Fler utrikes födda kvinnor och män måste ges förutsättningar att snabbt komma i arbete.

Regeringen slår fast att ett tydligt sysselsättningsmål ska styra dess politik. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så att Sverige når lägst arbetslöshet i EU 2020. Vidare avser regeringen att lägga om arbetsmarknadspolitik i en ny offensiv riktning. Utgångspunkten måste vara att människor vill och kan både bidra och göra rätt för sig. Arbetslösa ska inte tvingas delta i meningslös sysselsättning som inte leder vidare. De måste få stöd i omställningsprocessen, och de måste erbjudas en ekonomisk trygghet. Enligt regeringen måste arbetslöshetsförsäkringen fungera som den omställningsförsäkring den är tänkt att vara.

Regeringen noterar vidare bl.a. att förändringarna i samhället och på arbetsmarknaden går allt snabbare och att det de senaste åren har funnits tecken på att arbetsmarknadens funktionssätt har försämrats. Regeringen anser att det med en ny politik som syftar till att vända denna utveckling finns goda förutsättningar att få den svenska arbetsmarknaden att fungera väl. Regeringen avser att i sitt arbete sträva efter bredast möjliga samsyn, både politiskt och i relation till arbetsmarknadens parter.

För 2015 uppgår resurserna för området Arbetsmarknad i regeringens förslag till ca 71,8 miljarder kronor. Regeringen framhåller att ungdomsarbetslösheten är en av dess högst prioriterade arbetsmarknadspolitiska utmaningar. I linje med det påbörjar regeringen genom budgetpropositionen för 2015

ett reformprogram som syftar till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. För arbetslösa ungdomar införs stegvis en 90-dagarsgaranti från 2015. Regeringen vill med garantin sätta en borte gräns för hur länge en ung person ska kunna vara arbetslös innan han eller hon erbjuds ett jobb, en insats som leder till jobb eller utbildning. Som en viktig del av garantin föreslår regeringen utbildningskontrakt för unga arbetslösa som inte fullföljt sin gymnasieutbildning. De personer som tar del av åtgärden ska kunna bedriva studier och vid behov kunna kombinera det med praktik eller jobb på deltid. Satsningen innebär med start 2015 årliga anslagsökningar om 355 miljoner kronor inom utgiftsområdet. En annan viktig del av garantin utgörs av traineejobb i välfärden. Inom traineejobben ska unga arbetslösa ges möjlighet att arbeta 75 procent i välfärdssektorn och samtidigt få relevant yrkesutbildning 25 procent av tiden. Regeringen avsätter 432 miljoner kronor i anslagsökningar för 2015 inom utgiftsområdet. För 2016, då reformen är i kraft under hela året, avsätts ca 1,4 miljarder kronor.

För att stärka ungas etablering och påskynda genomförandet av sysselsättningsinitiativet för unga föreslår regeringen även att medel för Europeiska socialfonden 2014–2020 tidigareläggs. Förslaget innebär anslagsökningar med totalt 616 miljoner kronor för 2015–2017 inom utgiftsområdet.

Regeringen anför vidare att långtidsarbetslösheten är en stor utmaning. Regeringen vill avveckla sysselsättningsfasen (fas 3) inom jobb- och utvecklingsgarantin och tar 2015 steg mot en sådan avveckling genom ett förslag om extratjänster i välfärden. Individer som får en extratjänst, vilken normalt ska omfatta 75 procent av en heltid, ska få kollektivavtalsenlig lön och utföra välbehövliga uppgifter. Arbetsgivaren ska kunna få ett stöd motsvarande hela lönen och individens möjlighet att få ett osubventionerat arbete stärkas. Satsningen innebär sammantaget anslagsökningar om 429 miljoner kronor för 2015 inom utgiftsområdet. För 2016, då reformen är i kraft under hela året, föreslås anslagsökningar om ca 2,4 miljarder kronor. För att öka drivkrafterna till studier för deltagare i sysselsättningsfasen föreslår regeringen även att dessa under vissa förutsättningar ska kunna studera kortare kurser med bibehållet aktivitetsstöd. Förslaget innebär anslagsökningar om 69 miljoner kronor för 2015 inom utgiftsområdet.

För att ge Arbetsförmedlingen förutsättningar för att bidra till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och för att kunna genomföra regeringens nämnda reformer samt upprätthålla kvaliteten i arbetet med nyanlända invandrades etablering föreslår regeringen att myndighetens förvaltningsanslag tillförs 905 miljoner kronor för 2015, varav 270 miljoner kronor avser etableringsuppdraget. Därutöver vill regeringen bl.a. göra en satsning om 95 miljoner kronor på fler programplatser tidigt i arbetslösheten.

Enligt regeringen har ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen urholkats under lång tid. Regeringen föreslår därför en höjning av den inkomstrelaterade ersättningen så att den högsta dagpenningen blir 910 kronor dag 1–100 för att därefter trappas ned till 760 kronor per dag. Därtill föreslås en höjning av grundbeloppet i försäkringen. Satsningen motsvarar ca 1,9 miljarder kronor

för 2015 inom utgiftsområdet. För att kunna lämna ett högre belopp de första 100 dagarna behöver ändringar göras i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen (se vidare nedan).

Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Anslaget får bl.a. användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter.

De reformer som föreslås i budgetpropositionen innebär att anslaget ökas med 898 miljoner kronor för 2015, 916 miljoner kronor för 2016, 941 miljoner kronor för 2017 och 712 miljoner kronor för 2018. I beloppen ingår en minskning på grund av finansiering av gemensam e-förvaltning och finansiering av prioriterade satsningar. Övriga anslagsförändringar avser tidigare aviserade beslut som i huvudsak avser minskningar med anledning av att tidigare tillfälliga öknings anslaget upphör. Anslaget ökas även med ca 63 miljoner kronor till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 538 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 7,6 miljarder kronor för 2015.

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Anslaget får bl.a. användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, statliga ålderspensionsavgifter samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

De reformer som redovisas i budgetpropositionen innebär att utgifterna under anslaget ökar med ca 1,1 miljarder kronor för 2015, minskar med 700 miljoner kronor för 2016, minskar med 622 miljoner kronor för 2017 och ökar med 290 miljoner kronor för 2018. Det är framför allt höjningen av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen som ligger bakom ökade utgifter. Minskade utgifter har sin huvudsak i införandet av extratjänster som innebär att färre personer kommer att få aktivitetsstöd. Övriga anslagsförändringar avser tidigare aviserade beslut som i huvudsak avser minskningar och ändrade makroekonomiska förutsättningar.

Sammantaget minskas anslaget med ca 551 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 31,6 miljarder kronor för 2015. Av detta belopp beräknas ca 15,2 miljarder kronor för bidrag till arbetslöshetsförsäkring, ca 13,9 miljarder kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och ca 2,5 miljarder för statliga ålderspensionsavgifter.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget får bl.a. användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.

Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas för 2014 minska till i genomsnitt 195 000 personer per månad. Antalet i anställningsstöd beräknas dock öka från i genomsnitt 11 100 personer per månad 2013 till 15 000 personer per månad 2014, vilket är en något mindre ökning än väntat under 2014. Under 2015 beräknas i genomsnitt drygt 200 000 personer per månad delta i arbetsmarknadspolitiska program. De reformer som

regeringen föreslår i budgetpropositionen innebär att utgifterna under anslaget ökar med ca 1,7 miljarder kronor för 2015, ca 7,5 miljarder kronor för 2016, ca 7,6 miljarder kronor för 2017 och ca 4,9 miljarder kronor för 2018. Till förslagen hör traineejobb, extratjänster och utbildningskontrakt. Anslaget beräknas vidare minska med ca 62 miljoner kronor till följd av makroekonomiska förändringar.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2,3 miljarder kronor jämfört med för 2014 till ca 11,5 miljarder kronor för 2015.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Anslaget får bl.a. användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Under 2013 hade i genomsnitt 90 780 personer per månad en anställning med lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare, utvecklingsanställning (inkl. satsningarna Kulturarvslyftet och tidsbegränsade anställningar i Samhall), trygghetsanställning eller anställning i Samhall. Omfattningen av insatserna inklusive Samhall beräknas under 2014 uppgå till 93 000 personer i genomsnitt per månad, att jämföra med den i budgetpropositionen för 2014 beräknade omfattningen på 95 500 personer i genomsnitt per månad under 2014. Ökningen jämfört med 2013 förklaras främst av fler trygghetsanställningar och fler som har en utvecklingsanställning. För 2015 bedöms ca 94 000 personer befinna sig i program för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (Samhall och lönebidrag m.m.). Övriga anslagsförändringar avser en minskning av anslaget till följd av tidigare tillfälliga satsningar på subventionerade arbeten som upphör och en ökning till följd av makroekonomiska förändringar.

Sammantaget minskas anslaget med ca 89 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 17,7 miljarder kronor för 2015.

Anslaget 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden.

Projektverksamhet i det nationella strukturfondsprogrammet för perioden 2007–2013 pågår t.o.m. juni 2015, varefter Svenska ESF-rådet ska genomföra ett avslutsarbete för programmet. Svenska ESF-rådet ska vara förvaltande myndighet även för socialfondsprogrammet 2014–2020 samt för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar 2007–2013 och för Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Anslaget ökas mot denna bakgrund med 1,5 miljoner kronor fr.o.m. 2015. En ökning av anslaget med ca 0,7 miljoner kronor sker även till följd av pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med ca 0,1 miljoner kronor för 2015 och ca 0,4 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 115 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020. Anslaget omfattar även särskilda EU-medel, utöver socialfondsmedel, för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet.

Medlen från Europeiska socialfonden uppgår till ca 774 miljoner euro för programperioden som helhet, varav ca 44 miljoner euro för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga och ca 8 miljoner euro för lokalt ledd utveckling. Därutöver beräknas ytterligare EU-medel för sysselsättningsinitiativet för unga uppgå till ca 44 miljoner euro. EU-medlen under anslaget beräknas därmed till totalt ca 6,9 miljarder kronor. Till följd av regeringens förslag i budgetpropositionen om ökade resurser för att påskynda genomförandet av EU:s sysselsättningsinitiativ för unga och det nationella socialfondsprogrammet i övrigt beräknas utgifterna inom anslaget öka med 210 miljoner kronor för 2015, 346 miljoner kronor för 2016 och 60 miljoner kronor för 2017.

Sammantaget ökas anslaget med 286 miljoner kronor jämfört med för 2014 till 336 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings (IFAU) förvaltningsutgifter och finansieringsbidrag.

Anslaget minskas med 34 000 kronor för 2015 och med ca 0,1 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. En ökning av anslaget med ca 0,3 miljoner kronor sker även till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 0,2 miljoner kronor jämfört med 2014 till ca 38,8 miljoner kronor 2015.

Anslaget 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF) förvaltningsutgifter.

Den 1 mars 2015 träder nya åtgärdsregler i kraft inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen som i huvudsak motsvarar dem som redan gäller inom arbetslöshetsförsäkringen. I budgetpropositionen lämnas förslag till ändring i IAF:s registerlag för att möjliggöra att IAF:s tillsynsansvar utvidgas till att även omfatta de nya åtgärdsreglerna inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen (se vidare nedan). I enlighet med budgetpropositionen för 2014 föreslås därför anslaget öka med ca 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2015. Anslaget

minskas med 56 000 kronor för 2015 och med ca 0,2 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. En ökning av anslaget med ca 0,4 miljoner kronor sker även till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2,8 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 63,4 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration av grundbeloppet enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om arbetslöshetskassor för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Under 2013 fick totalt 30 755 personer ersättning från Alfakassan, varav 15 215 personer var anslutna och 15 540 inte anslutna till kassan. Antalet anslutna ersättningstagare ökade med 4,5 procent och antalet icke anslutna minskade med 2,5 procent mellan 2012 och 2013. Anslaget minskas med 48 000 kronor för 2015 och med ca 0,2 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. En ökning av anslaget med ca 0,2 miljoner kronor sker även till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 0,2 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 54,5 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige.

Anslagsnivån är oförändrad, och regeringen föreslår att riksdagen anvisar ca 8,3 miljoner kronor till anslaget för 2015.

Anslaget 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de sociala avgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får även användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Antalet personer som fick lönegarantiersättning vid konkurs eller företagsrekonstruktion uppgick till 29 300 under perioden juli 2013–juni 2014, vilket är en minskning med 19 procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Till följd av makroekonomiska förändringar minskas anslaget med 225 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 1,8 miljarder kronor för 2015.

Anslaget 1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2007–2013. Anslaget får även användas för

utgifter för den statliga medfinansieringen av insatser inom programmet för kompetensutveckling av sysselsatta.

Sammantaget minskas anslaget med ca 849 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 160 miljoner kronor för 2015.

Bemyndigande att efterge skulder

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 att den bemyndigas att under 2015 efterge Danmarks och Norges skulder avseende återbetalning av utgifter för arbetslöshetsersättning för perioden 1 maj 2010 till 1 maj 2014 om högst 85 miljoner kronor respektive 30 miljoner kronor (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 3).

Bemyndiganden om ekonomiska åtgärderna

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 att den bemyndigas att under 2015 på området Arbetsmarknad inom utgiftsområde 14 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtgärderna medför behov av framtida anslag för fem anslag enligt tabell 2 nedan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkterna 4–8).

Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom området arbetsmarknad

Tusental kronor

Anslag	Bemyndigandeperiod	Högsta bemyndigande-belopp
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2016–2024	7 010 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	2016–2019	13 000 000
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	2016–2022	1 850 000
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	2016 och 2017	9 000
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	2016–2019	33 212

Arbetsliv

Regeringen anser att arbetslivspolitikerna är centrala för en väl fungerande arbetsmarknad. Politiken bygger på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter, där statens roll är att genom ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel säkerställa goda arbetsvillkor och underlätta tillkomsten av nya jobb. Samtidigt ska förutsättningar skapas för arbetsmarknadens parter att i kollektivavtal ta ansvar för villkorens närmare utformning, lönebildningen m.m. Regeringen vill främja kollektivavtalsvillkor inom t.ex. arbetsmarknadspolitiken och inom ramen för offentlig upphandling. Regeringen anser att den svenska arbetsmarknadsmodellen ska skapa goda förutsättningar för trygghet, utveckling, tillväxt och konkurrenskraft. För en

väl fungerande modell, som över tid kan utvecklas, behövs en bra dialog mellan staten och arbetsmarknadens parter.

Regeringen anför att det är viktigt att åstadkomma fler arbetade timmar i ekonomin. För att fler ska kunna arbeta längre måste arbetsmiljöförhållandena utformas så att människor inte slits ut i förtid. De grundläggande kraven på arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet ska enligt regeringen slås fast i lagstiftningen. På så sätt tydliggörs vilka krav som ställs på alla företag och verksamheter som verkar inom landets gränser, och alla arbetstagare omfattas i princip av samma regelverk. Regeringen framhåller att i tillägg till lagstiftningen och tillsynen av denna har arbetsmarknadens parter viktiga uppgifter för att främja en god arbetsmiljö. När det gäller arbetsrätten är det enligt regeringen önskvärt att arbetsmarknadens parter så långt som möjligt tar ansvar för vilka närmare arbetsrättsliga villkor som ska gälla i arbetslivet. Det gäller för alla som arbetar i Sverige, oavsett varifrån man kommer. Om parterna tar ett sådant ansvar, kan långsiktig stabilitet uppnås. Statens uppgift är att skapa förutsättningar för parterna att ta ett sådant ansvar och samtidigt säkerställa vissa grundläggande villkor. Regeringen påpekar vidare att parternas ansvar för lönebildningen är en grundpelare i den svenska modellen.

För 2014 uppgår resurserna för området Arbetsliv i regeringens förslag till 844 miljoner kronor. För att möta den negativa utvecklingen i arbetslivet i form av bl.a. ökningen av arbetsskador och sjuktal i de kvinnodominerade sektorerna föreslår regeringen ett antal satsningar. Arbetsmiljöverket föreslås få en allmän förstärkning fr.o.m. 2015. Utöver det föreslår regeringen en tillfällig förstärkning av myndighetens anslag för 2015 och 2016 för att vidareutveckla arbetet med särskilda förebyggande insatser för kvinnors arbetsmiljö. Ytterligare medel föreslås även för den regionala skyddsombudsverksamheten. Regeringen föreslår även en förstärkning av arbetslivsforskningen och medel för att förstärka kompetensförsörjningen inom företagshälsovården. Regeringen föreslår därför att ett nytt anslag, Arbetslivspolitik, införs fr.o.m. 2015 där medel för dessa satsningar anslås. Sammantaget uppgår regeringens förslag till satsningar på en förbättrad arbetsmiljö till 100 miljoner kronor per år inom utgiftsområdet under kommande mandatperiod.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter samt för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

För att stärka Arbetsmiljöverkets verksamhet föreslår regeringen att anslaget ökas med 60 miljoner kronor fr.o.m. 2015. För att finansiera en vidareutveckling av det arbete som initierades 2011 om särskilda förebyggande insatser för kvinnors arbetsmiljö, föreslås att anslaget tillfälligt ökas med 15 miljoner kronor för 2015 och 10 miljoner kronor för 2016. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 10 miljoner kronor för 2015 för att finansiera den regionala skyddsombudsverksamheten. Anslaget ökas även

tillfälligt med 3 miljoner kronor för 2015 för att finansiera särskilda utbildningsinsatser inom den regionala skyddsombudsverksamheten. Anslaget minskas med ca 0,6 miljoner kronor för 2015 och med ca 1,6 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. En ökning av anslaget med ca 4,2 miljoner kronor sker även till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med 87,6 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 710 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 2:2 Arbetsdomstolen

Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Anslaget minskas med 28 000 kronor för 2015 och med 80 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. Anslaget ökas även med ca 2 miljoner kronor till följd av att en tidigare aviserad tillfällig minskning av anslaget upphör och med ca 0,5 miljoner kronor till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2,5 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 31,7 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 2:3 Internationella arbetstagarorganisationen (ILO)

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). Högst 1,1 miljoner kronor får användas för utgifter för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén.

Regeringen föreslår att 0,4 miljoner kronor som är av förvaltningskaraktär förs från anslaget till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse fr.o.m. 2015. Medlen används fortsatt för samma ändamål.

Sammantaget minskas anslaget med 0,4 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 32,2 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 2:4 Medlingsinstitutet

Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 51 000 kronor för 2015 och med ca 0,1 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. Anslaget ökas även med 2 miljoner kronor till följd av att en tidigare aviserad tillfällig minskning av anslaget upphör och med 80 000 kronor till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2 miljoner kronor jämfört med för 2014 till ca 57,9 miljoner kronor för 2015.

Anslaget 2:5 Arbetslivspolitik

Anslaget, som är nytt i budgetpropositionen för 2015 jämfört med 2014, får användas för utgifter för att finansiera forskning om arbetsliv. Anslaget omfattar också vissa utgifter för stöd till företagshälsovårdens kompetensförsörjning.

För att finansiera forskning om kvinnors arbetsmiljöproblem och arbetsrelaterad ohälsa föreslår regeringen att anslaget tillförs 10 miljoner

kronor för 2015 respektive för 2016 samt 20 miljoner kronor för 2017 respektive för 2018. För att finansiera stöd till företagshälsovårdens kompetensförsörjning föreslår regeringen att anslaget tillförs 2 miljoner kronor för 2015 och 10 miljoner kronor fr.o.m. 2016. Anslaget uppgår således till 12 miljoner kronor för 2015.

Bemyndigande

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 att den bemyndigas att för anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18,4 miljoner kronor 2016 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 9).

Motionerna

I detta avsnitt redovisas allianspartiernas, dvs. Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas respektive Sverigedemokraternas förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområdet. En jämförelse mellan regeringens förslag och de alternativa förslagen till medelsanvisning finns i bilaga 2.

Allianspartiernas förslag till anslag¹

Allianspartierna anser enligt motion 2014/15:2575 av Ulf Kristersson m.fl. (M, C, FP, KD) att Sverige byggs starkt genom fler i arbete. Allianspartiernas mål är att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. I motionen uttrycks även ett mål om att över fem miljoner människor ska ha ett arbete 2020. Enligt allianspartierna är en tydlig arbetslinje med drivkrafter att arbeta grunden för en hög och hållbar sysselsättning. Allianspartierna avser att föra en fortsatt ansvarsfull politik med en bred kombination av reformer. I motionen betonas såväl vikten av villkoren för entreprenörskap och företagande som att arbetsmarknaden ska rymma även dem som i dag står långt från att få ett jobb. Platser i olika sysselsättningsåtgärder är viktiga komplement men kan enligt allianspartierna inte utgöra kärnan i en politik för fler jobb. Jobben och kampen mot utanförskapet är således fortfarande grunden för allianspartiernas politik, och arbetet för fler jobb och full sysselsättning behöver därför fortsätta med oförminskad kraft.

Allianspartiernas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framförs i motion 2014/15:2575 yrkande 1 och framgår av bilaga 2.

Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Allianspartierna vill enligt motion 2014/15:2575 tillföra Arbetsförmedlingen resurser för att motverka långtidsarbetslöshet och för att förstärka matchningen med utökade arbetsgivarkontakter (yrkande 5). Partierna tillför därför anslaget 200 miljoner kronor för 2015. Allianspartierna tillför även

¹ Ledamöterna från allianspartierna har under utskottets beredning av ärendet lämnat viss kompletterande information till förslagen i motion 2014/15:2575.

anslaget 270 miljoner kronor för 2015 för att förstärka Arbetsförmedlingens arbete med nyanlända invandrare. För harmonisering av åtgärdsreglerna i aktivitetsstödet tillför allianspartierna anslaget 18 miljoner kronor för 2015. I nämnda motion framställs även ett yrkande om behovet av regelförenklingar i det arbetsmarknadspolitiska regelverket i syfte att effektivisera och på sikt minska kostnaderna (yrkande 6). För det ändamålet tillför allianspartierna anslaget 10 miljoner kronor för 2015. Allianspartierna vill vidare minska anslaget för 2015 med ca 7 miljoner kronor för att finansiera gemensam e-förvaltning och med ca 6 miljoner kronor till följd av pris- och löneomräkning. Allianspartierna avvisar regeringens förslag till reformer och de anslagsförändringar som dessa medför inom anslaget.

Allianspartierna föreslår en nivå för anslaget för 2015 som sammanlagt är ca 413 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. I förhållande till 2014 års nivå vill allianspartierna öka anslaget med ca 125 miljoner kronor.

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Av motion 2014/15:2575 framgår att allianspartierna vill göra det möjligt för personer som övergår från jobb- och utvecklingsgarantin till reguljära studier, i syfte att fullfölja grund och/eller gymnasiestudier, att efter avslutade studier återinträda i jobb- och utvecklingsgarantin med samma ersättningsnivå på aktivitetsstödet som tidigare (yrkande 10). Satsningen på att stimulera övergångar från jobb- och utvecklingsgarantin till reguljära studier berör även andra utgiftsområden och uppgår till totalt 6 miljoner kronor för 2015, varav 1 miljon kronor avser utgiftsområde 14. I motionen yrkas även på att fler personer som bedöms löpa stor risk att bli långtidsarbetslösa ska kunna få programinsatser tidigt hos Arbetsförmedlingen, t.ex. praktik och förstärkt förmedlingsstöd (yrkande 11). Anslaget 1:2 anslås 115 miljoner kronor för 2015 för ändamålet. Förslaget medför en besparing inom anslaget 1:3 och innebär totalt en satsning om 86 miljoner kronor. Anslaget minskas med 18 miljoner kronor för 2015 till följd av harmoniseringen av åtgärdsreglerna i aktivitetsstödet. För 2015 föreslås även anslagsminskningar med sammanlagt 143 miljoner kronor till följd av andra satsningar, bl.a. på en förlängning av den högre bidragsnivån inom studiemedlet till unga i vissa fall. Allianspartierna avvisar regeringens förslag till reformer och de anslagsförändringar som dessa medför inom anslaget.

Allianspartierna föreslår en nivå för anslaget för 2015 som sammanlagt är ca 1,2 miljarder kronor lägre än regeringens förslag.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Allianspartierna presenterar i motion 2014/15:2575 en rad åtgärder som enligt partierna ska få fler i arbete. I förhållande till 2014 års nivå ökar anslaget med ca 52 miljoner kronor. Allianspartierna vill förlänga den s.k. folkhögskole-satsningen, som ska motivera bl.a. unga att återuppta tidigare studier, och ge unga som saknar en grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieexamen

och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga möjlighet att delta i studiemotiverande kurser vid en folkhögskola i upp till fem månader (yrkande 9). För detta anslås 119 miljoner kronor för 2015 inom det aktuella anslaget och 14 miljoner kronor för 2015 inom anslaget 1:2. Allianspartierna vill vidare se att arbetsträning och förstärkt arbetsträning införs som insatser inom jobbgarantin för ungdomar (yrkande 17), och avsätter 30 miljoner kronor för förslaget. I motion 2014/15:2575 framställer allianspartierna även ett yrkande om att höra parterna och invänta EU-kommissionens prövning innan en 90-dagarsgaranti med traineetjänster införs som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd (yrkande 14). Anslaget minskas med 30 miljoner kronor för 2015 för att finansiera en ökning av anslaget 1:6 och med 5 miljoner kronor för att finansiera en utvidgning av målgruppen för det högre studiebidraget till nyanlända ungdomar som slutfört sin etableringsplan. Allianspartierna minskar även anslaget med sammanlagt 547 miljoner kronor för 2015 som en följd av effektiviseringar inom de arbetsmarknadspolitiska garantierna, däribland 45 miljoner kronor mindre till anordnarbidraget i sysselsättningsfasen. Allianspartierna avvisar regeringens förslag till reformer och de anslagsförändringar som dessa medför inom anslaget.

Allianspartierna föreslår en nivå för anslaget för 2015 som sammanlagt är ca 2,2 miljarder kronor lägre än regeringens förslag.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Allianspartierna avvisar regeringens förslag till anslagsförändringar inom anslaget. Av motion 2014/15:2575 framgår att allianspartierna vill anvisa 30 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringens för 2015. Minskningen görs för att finansiera en ökning av anslaget 1:6.

Anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Allianspartierna föreslår en nivå för anslaget för 2015 som sammanlagt är 150 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. I förhållande till 2014 års nivå vill allianspartierna öka anslaget med 136 miljoner kronor.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Allianspartierna avvisar regeringens förslag till reformer och de anslagsförändringar som dessa medför inom anslaget. Partiet vill se en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor för 2015. Allianspartierna tillför även anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 15 miljoner kronor för 2015 för att Arbetsmiljöverket ska kunna fortsätta arbetet med förebyggande insatser för kvinnors arbetsmiljö.

Allianspartierna föreslår en nivå för anslaget för 2015 som sammanlagt är ca 84 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Anslaget 2:5 Arbetslivspolitik

Allianspartierna föreslår inte några särskilda åtgärder inom ramen för det nya anslag som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 utan avvisar

förslaget till nytt anslag. Av motion 2014/15:2575 framgår således att allianspartierna vill anvisa 12 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen för 2015.

Sverigedemokraternas förslag till anslagsfördelning

Sverigedemokraterna framhåller i motion 2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. att Alliansen under sina två mandatperioder i regeringsställning inte lyckades infria sina löften om att komma till rätta med arbetslösheten och utanförskapet. Partiet anser att det har förts en ansvarslös invandringspolitik och att grundtryggheten för arbetslösa och sjuka har underminerats. Därigenom har ett överutbud av arbetskraft skapats som förvärrat sysselsättningsproblemen, utanförskapet och mismatchningen på arbetsmarknaden. I motionen, som presenterar en rad av partiets reformer på arbetsmarknads- och arbetslivsområdet, uttrycks vidare oro för att den nytillträdde rödgröna regeringen till stora delar kommer att bibehålla den verkningslösa och skadliga politik som förts. Sverigedemokraterna vill vända den negativa utvecklingen. Genom att flytta resurser från regeringens verkningslösa åtgärder och genom besparingar på verksamheter som är direkt negativa för samhällsutvecklingen anser partiet att utrymme skapas för offensiva satsningar på jobb, utbildning och ökad trygghet för såväl arbetslösa som arbetstagare.

Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framförs i motion 2014/15:2955 av Sven-Olof Sällström m.fl. och framgår av bilaga 2.

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Sverigedemokraterna anser i motion 2014/15:2812 att dagens arbetslöshetsförsäkring inte fungerar tillfredsställande varken ur ett trygghetssperspektiv eller ett matchningsperspektiv. Partiet vill därför reformera arbetslöshetsförsäkringen. Partiet föreslår i linje med det en höjning av ersättningsnivån som innebär ett tak på 1 200 kronor per dag under de första 100 dagarna och därefter ett tak på 800 kronor per dag fr.o.m. dag 101 (yrkande 5). I motionen framställs även ett förslag på förbättrade villkor för deltidsarbetslösa genom att antalet dagar som deltidsarbetslösa ska kunna få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen höjs från 75 till 300 (yrkande 7).

Anslaget blir enligt Sverigedemokraternas förslag sammanlagt 139 miljoner kronor högre än regeringens förslag för 2015.

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Sverigedemokraterna framhåller i motion 2014/15:2812 att starta-eget-bidraget är en framgångsrik åtgärd för att skapa sysselsättning. Partiet vill att åldersgränsen för starta-eget-bidraget ska sänkas till 20 år och att tidsgränsen ska utökas till nio månader (yrkande 16). Partiet framställer liknande krav på en utökning av åtgärden även i motion 2014/15:1123 yrkandena 4 och 5 av Josef Fransson m.fl. (SD).

Av motion 2014/15:2955 framgår att Sverigedemokraterna vill anvisa 14 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen 2015.

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Av motion 2014/15:2812 framgår att Sverigedemokraterna på sikt vill slopa fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin. Partiet poängterar att de deltagare i fas 3 som har någon slags funktionsnedsättning vilket medför en minskad arbetsförmåga kommer att behöva ett särskilt stöd för att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Sverigedemokraterna föreslår därför bl.a. en höjning av taket i lönestödet i enlighet med den s.k. FunkA-utredningens slutsatser (yrkande 17). Som ett led i utfasningen av fas 3 föreslås även en satsning på s.k. föreningsjobb (yrkande 18). Av motion 2014/15:2955 framgår att satsningen på lönestödet beräknas medföra en höjning av anslaget för 2015 med 200 miljoner kronor. Satsningen på föreningsjobb kostar 125 miljoner kronor. Samtidigt beräknar partiet att minskad invandring för med sig en minskning av anslaget med 26 miljoner kronor.

Anslaget blir enligt Sverigedemokraternas förslag sammanlagt 299 miljoner kronor högre än regeringens förslag för 2015.

1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Av motion 2014/15:2955 framgår att Sverigedemokraterna vill anvisa 2 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen för 2015.

2:1 Arbetsmiljöverket

Sverigedemokraterna anser i motion 2014/15:2812 att Arbetsmiljöverkets anslag bör återställas till 2006 års nivå, dvs. nivån innan alliansregeringen drog ned på verkets resurser (yrkande 25). Av motion 2014/15:2955 framgår vidare att anslaget höjs med 25 miljoner kronor till följd av en satsning på att motverka hot och våld på arbetsplatserna. Av samma motion framgår att Sverigedemokraterna sammanlagt vill anvisa 25 miljoner kronor mer till anslaget än regeringen för 2015.

Nytt anslag Friskvård och företagshälsovård

Av motion 2014/15:2812 framgår att Sverigedemokraterna vill se ett ökat stöd till såväl friskvården som företagshälsovården, och i synnerhet till offentlig-anställd personal med tunga arbetsuppgifter inom exempelvis vården och omsorgen (yrkande 29). Partiet föreslår därför ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 100 miljoner kronor för 2015.

Nytt anslag Fortbildning av skyddsombud

Sverigedemokraterna poängterar i motion 2014/15:2812 att fackföreningarna i anslutning till att den borgerliga regeringen tillträdde 2006 fråntogs det ekonomiska stöd för fortbildning av skyddsombud som de tidigare haft rätt till. Enligt partiet saknar i dag vartannat aktivt skyddsombud utbildning, och antalet skyddsombud har minskat kraftigt. Sverigedemokraterna vill vända den negativa utvecklingen och anser att det statliga stödet till fortbildning av

skyddsombud bör återinrättas (yrkande 26). Partiet föreslår därför ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 50 miljoner kronor för 2015.

Nytt anslag Utbildningsinsatser mot mobbing och trakasserier

Av motion 2014/15:2955 framgår att Sverigedemokraterna vill inrätta ett nytt anslag för utbildningsinsatser mot mobbing och trakasserier på arbetsplatsen. Avsikten är att fackförbund ska kunna söka bidrag för att utbilda arbetsgivare. Partiet anvisar 25 miljoner kronor till anslaget för 2015.

Nytt anslag Nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö

Sverigedemokraternas bedömning i motion 2014/15:2812 är att ett center som fokuserar på forskning och utveckling inom arbetsmiljöfrågor skulle vara gynnsamt för såväl arbetstagare som arbetsgivare. Partiets uppfattning är därför att det bör inrättas ett nationellt kunskapscenter för arbetsmiljöforskning (yrkande 27). Sverigedemokraterna föreslår ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 75 miljoner kronor för 2015.

Nytt anslag Centrum för äldrepolitik

Sverigedemokraterna noterar i motion 2014/15:2812 att fler och fler vill arbeta längre men att dessa personer möter olika hinder i regelsystem, avtal och i arbetslivet. I Norge har man enligt partiet sedan länge förstått betydelsen av kunskap, och där finns organisationen Senter for seniorpolitikk (SSP) som bl.a. har till uppgift att stimulera äldrepolitik inom arbetslivet. Mot bakgrund av vårt grannlands goda resultat på området anser Sverigedemokraterna att även Sverige bör inrätta ett Centrum för äldrepolitik (yrkande 28). Partiet föreslår därför ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 25 miljoner kronor för 2015.

Övriga motioner

I likhet med vad regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 framförs i de enskilda motionerna 2014/15:2063 av Jennie Nilsson (S) och 2014/15:2177 av Peter Johnsson m.fl. (S) krav på att sysselsättningsfasen (fas 3) inom jobb- och utvecklingsgarantin ska avvecklas.

Ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring

Bakgrund

Enligt 25 § lagen om arbetslöshetsförsäkring (1997:238) bestäms dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning utifrån sökandens dagsförtjänst, normalarbetstid och det högsta respektive lägsta belopp som regeringen fastställer, om inte annat följer av lagen. Enligt bestämmelsen kan regeringen endast meddela föreskrifter om det högsta respektive lägsta beloppet på dagpenningen. Det är alltså inte möjligt för regeringen att föreskriva om flera högsta nivåer på dagpenningen, t.ex. att dagpenningens högsta belopp ska vara högre under inledningen av ersättningsperioden.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 att den högsta inkomstrelaterade ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen bör uppgå till 910 kronor de första 100 dagarna i ersättningsperioden och till 760 kronor därefter. För att regeringen ska kunna bestämma om mer än ett högsta och lägsta belopp på dagpenningen, behöver 25 § lagen om arbetslöshetsförsäkring ändras. Regeringen föreslår därför att en bestämmelse som anger att regeringen kan meddela föreskrifter om dagpenningens högsta och lägsta belopp införs genom en ändring av nämnda paragraf (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 1). Genom en sådan ändring kan regeringen således bestämma att den högsta dagpenningen ska vara högre under inledningen av ersättningsperioden än under den senare delen av perioden. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 maj 2015.

Yrkande under beredningen

Allianspartierna har under utskottets beredning av ärendet yrkat avslag på förslaget.

Utskottets ställningstagande*Läget på arbetsmarknaden*

Utskottet noterar inledningsvis att den förbättrade ekonomiska utvecklingen i omvärlden börjar få genomslag också i Sverige. Men även om världsekonomin i sin helhet kännetecknas av återhämtning finns det stora regionala skillnader. Medan utsikterna för USA och Storbritannien är goda väntas återhämtningen i euroområdet bli långsammare än väntat. Den svenska exporten har hämmats av den svaga utvecklingen i euroområdet, men på lång sikt kommer den att öka. I nuläget är det framför allt hushållens konsumtion som driver på tillväxten. Utskottet konstaterar att flera bedömare, exempelvis Konjunkturinstitutet i sin senaste penningpolitiska rapport, är överens om att Sveriges ekonomiska utveckling kommer att vara relativt måttlig under innevarande år men att världsekonomin långsamt drar Sverige ur lågkonjunkturen.

Vidare noterar utskottet att flera indikatorer ger vid handen att utvecklingen på arbetsmarknaden kan väntas bli positiv framöver. Återupprättandet av arbetslinjen har gjort att jobben har blivit över 300 000 fler sedan alliansregeringen fick väljarnas förtroende 2006. Utanförskapet har minskat med närmare 200 000 personer sedan 2006. Sysselsättningen bland utrikes födda och bland kvinnor har ökat. Detta trots att vi samtidigt gått igenom den djupaste globala ekonomiska krisen sedan 1930-talet. I dag har Sverige jämfört med övriga EU-länder både det högsta arbetskraftsdeltagandet och den högsta sysselsättningsgraden.

Att arbetskraftsdeltagandet är högt innebär dock att arbetslösheten relativt sett minskar långsammare. Särskilt den höga arbetslösheten bland ungdomar är enligt utskottet oroande. För denna grupp har arbetslöshetsriskerna och sysselsättningschanserna ännu inte återgått till de nivåer de låg på före krisen.

Utskottet välkomnar därför en fortsatt satsning på åtgärder med stimulerande effekter på arbetsutbudet och efterfrågan på arbetskraft.

Framåtblickande indikatorer för efterfrågan på arbetskraft, som t.ex. exempel antalet lediga jobb, tyder också på att arbetsmarknaden kommer att fortsätta att stärkas under resten av året. Och enligt prognoser från bl.a. Konjunkturinstitutet kommer arbetslösheten långsamt att fortsätta falla.

I sammanhanget är det viktigt att uppmärksamma att utvecklingen på arbetsmarknaden delvis kan förklaras av den demografiska utvecklingen. Vi blir allt friskare och lever längre. Beräkningar visar att 2050 kommer 70 procent av befolkningen i EU-länderna att vara över 65 år. Och eftersom arbetsmarknaden ser olika ut i olika grupper av befolkningen påverkar de demografiska förändringarna sysselsättning och arbetslöshet i befolkningen som helhet. Som framhållits i många sammanhang, bl.a. av Framtidskommissionen, är den demografiska utvecklingen och dess konsekvenser en av vår tids största politiska utmaningar.

Av den information som lämnades av Statiska Centralbyrån (SCB) vid utskottets sammanträde den 13 november 2014 framgick bl.a. att andelen yrkesaktiva i befolkningen minskar just som en konsekvens av att andelen äldre ökar. Under 2001–2013 har åldersgruppen 25–64 år, dvs. den grupp som är allra mest aktiv på arbetsmarknaden, minskat som andel av befolkningen med 4 procentenheter. Motsvarande nedgång i resten av Norden är mindre, och i resten av Europa observeras i stället en uppgång. Utskottet ser denna utveckling som en bidragande orsak till att sysselsättningsgraden sjunkit i Sverige under perioden.

I detta sammanhang ska även uppmärksammas att andelen utrikes födda i befolkningen ökar. Utrikes födda är en grupp som i genomsnitt uppvisar en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda. Som SCB visat i sina analyser är detta ytterligare en bidragande orsak till att sysselsättningsgraden har sjunkit. Och eftersom Sverige tar emot en större andel utrikes födda än övriga EU har sysselsättningsgraden sjunkit även i ett internationellt perspektiv. Utskottet kan samtidigt konstatera att det är denna grupp som står för en stor del av sysselsättningsökningen under det senaste decenniet, dvs. att inflödet till arbetskraften till stor del består av nyanlända invandrare. För utskottet framstår det som uppenbart att denna grupp har varit ett värdefullt tillskott på den svenska arbetsmarknaden under 2000-talet och bidragit till att lindra en negativ demografisk utveckling som i förlängningen hotar att undergräva den svenska välfärdsmodellen.

De demografiska förändringarna liksom den fortsatta utvecklingen av arbetsmarknadspolitiken är självklara utgångspunkter inför det reformarbete som väntar. Därutöver finns det ett antal strukturella förändringar på den framtida arbetsmarknaden som utskottet menar är av stor betydelse för arbetsmarknadspolitiken på längre sikt. Det handlar t.ex. om teknikutvecklingen inom it som innebär att kvalificerade arbetsuppgifter kan utföras med mindre behov av mänsklig arbetskraft. Vissa forskare menar att automatiseringen och datoriseringen kommer att leda till att ca hälften av USA:s

arbetstillfällen är borta inom 20 år, och en motsvarande undersökning för Sverige visar på likartade förhållanden här.

En annan viktig förändring är den ökade rörligheten som under en lång period har lett till en ökad internationalisering, med förändrade marknader och konkurrensförhållanden som följd. Europas ekonomiska ställning i världen håller snabbt på att förändras. År 2050 förutspås EU:s andel av världens BNP vara bara hälften så stor som i dag. Det finns olika åsikter om hur globaliseringen och internationaliseringen påverkar den svenska arbetsmarknaden; specialisering och ökad produktivitet inom näringslivet hör till de tendenser som pekats ut.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att även om arbetslösheten fortfarande ligger på en alltför hög nivå finns det ett antal indikatorer som visar på en positiv utveckling framöver. Allt talar för att arbetslösheten fortsätter att falla, och Sverige har redan i dag den högsta sysselsättningsgraden bland EU-länderna. Genom allianspartiernas föreslagna åtgärder kommer hushållens ekonomi att fortsätta stimuleras och trösklarna sänkas ännu mer för att ungdomarna ska komma in på arbetsmarknaden och de långtidsarbetslösa ska få bättre förutsättningar för att komma i arbete.

Anslagsfördelningen m.m.

Utskottet övergår nu till att behandla fördelningen av anslagen inom utgiftsområdet, bemyndigandena och förslaget om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Riksdagen fastställde den 3 december 2014 ramarna för de olika utgiftsområdena för 2015 i enlighet med allianspartiernas förslag. Förutsättningen för den fortsatta beredningen i utskottet är därmed att ramen för utgiftsområde 14 är 67 783 102 000 kronor. I budgetförslagen från regeringen respektive Sverigedemokraterna föreslås en ram för utgiftsområdet som är ca 4,1 respektive ca 4,8 miljarder kronor högre än allianspartiernas förslag. Utskottet vill med anledning av dessa förslag framhålla att budgetförslagen bör bedömas sammanhållet så att förslag under olika utgiftsområden bildar en helhet. Enligt utskottet bör en ansvarsfull finanspolitik, som syftar till att upprätthålla långsiktigt hållbara offentliga finanser, vara vägledande i allt budgetarbete.

Mot bakgrund av de goda resultat som alliansregeringens arbetsmarknadspolitik har haft för att få fler i arbete de senaste åren välkomnar utskottet att allianspartierna i sitt budgetförslag bygger vidare på detta. En politik som har inneburit att jobben har blivit över 300 000 fler sedan 2006 och att Sverige har högst arbetskraftsdeltagande och högst sysselsättningsgrad i EU är rätt väg för Sverige även i framtiden. Utskottet uppfattar allianspartiernas budgetalternativ som ett förslag där ansvar för ekonomin och reformer för fler jobb sätts i främsta rummet. Det är även positivt att allianspartierna har ett ambitiöst jobbmål om att över fem miljoner människor ska ha ett jobb att gå till 2020 genom att sysselsättningen ökar med 350 000 personer.

Utskottet välkomnar att allianspartierna i sitt budgetförslag tar ett brett grepp för jobbskapande insatser och att de föreslår ett omfattande paket av regelförenklingar och förbättringar för entreprenörer samtidigt som vägarna in till arbetsmarknaden breddas. För att jobben ska kunna bli fler och komma fler till del behövs insatser inom flera samhällsområden. Utskottet noterar därför även med tillfredsställelse att allianspartierna föreslår investeringar i infrastruktur och bostäder för att knyta ihop Sverige och göra det möjligt för människor och företag att bo och verka i hela landet.

När det gäller arbetsmarknadspolitiken anser utskottet att det är tydligt att allianspartiernas budgetförslag präglas av ett mål om att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. Utskottet delar allianspartiernas uppfattning att ett arbete och en inkomst ger människor makt över sina liv, liksom en känsla av gemenskap och av att vara behövd. När vi är många som jobbar hjälps vi åt att skapa mer resurser till det som är gemensamt. På så vis skapas förutsättningar för ett mer jämlikt och jämställt samhälle, och sammanhållningen i vårt land stärks. Utskottet vill även framhålla vikten av att allianspartierna under de senaste åren har återupprättat arbetslinjen. Centralt i politiken för fler jobb och mot utanförskapet har varit jobbskatteavdraget som gjort det mer lönsamt att arbeta, en tydlig politik för ökat företagande och lägre anställningskostnader, reformerna av arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Utskottet välkomnar att grunden för allianspartiernas politik fortfarande är jobben och kampen mot utanförskapet. Utskottet anser att allianspartiernas förslag till anslagsanvisning inom utgiftsområdet präglas av denna inriktning.

Utskottet ställer sig bakom allianspartiernas uppfattning att arbetsmarknaden måste rymma även dem som i dag står långt från att få ett jobb. Ett Sverige som växer ska byggas i gemenskap i stället för i utanförskap. Det ska byggas genom att var och en kan bidra utifrån sin potential och med tolerans mot dem som är olika. För att alla som kan och vill jobba ska kunna få ett jobb krävs en mer inkluderande arbetsmarknad. Utskottet noterar att det som ett resultat av alliansregeringens reformer i dag finns en rad incitament för arbetsgivare att anställa den som står långt från arbetsmarknaden. Utskottet välkomnar att denna politik kan fortsätta genom allianspartiernas budgetförslag. Ytterligare insatser behövs dock för att bredda vägarna till jobben. Det är därför glädjande att allianspartierna i sitt budgetförslag presenterar en rad förslag till insatser i denna riktning. Utskottet noterar med tillfredsställelse att allianspartierna betonar vikten av tidiga insatser för den som löper störst risk att bli långtidsarbetslös. I syfte att motverka att personer blir långtidsarbetslösa föreslås att Arbetsförmedlingen tillförs resurser. Som framförs i motion 2014/15:2575 är avsikten att resurserna bl.a. ska möjliggöra en förstärkt matchning med utökade arbetsgivarkontakter (yrkande 5). Utskottet anser att det är fråga om en väl avvägd nivå på satsningen och välkomnar prioriteringen av denna utsatta grupp på arbetsmarknaden. Det är vidare välkommet att allianspartierna tillför resurser även under anslaget 1:3 för att möta långtidsarbetslösheten, och att partierna vill att fler som riskerar att bli

långtidsarbetslösa ska kunna få programinsatser tidigt hos Arbetsförmedlingen, t.ex. praktik och förstärkt förmedlingsstöd (yrkande 11).

Allianspartierna framhåller vidare i motion 2014/15:2575 behovet av att fortsätta arbetet med ytterligare regelförenklingar i det arbetsmarknadspolitiska regelverket i syfte att effektivisera och på sikt minska kostnaderna (yrkande 6), och tillför resurser för Arbetsförmedlingens arbete i den riktningen. Utskottet ser positivt på allianspartiernas inriktning på politiken på detta område. Utskottet anser att det är viktigt att ständigt sträva mot att effektivisera den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och på sikt minska kostnaderna. På så sätt kan såväl arbetsgivare som arbetssökande få ökad översikt, fler kan få rätt hjälp snabbare och resurserna kan fokuseras på insatser för fler i arbete.

Utskottet noterar vidare att allianspartierna i sitt budgetförslag har ytterligare några framåtblickande förslag till stöd för de grupper som har svårast att etablera sig på arbetsmarknaden. I det sammanhanget kan nämnas att allianspartierna vill utreda möjligheten att införa s.k. matchningsanställningar som ett komplement till sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin. Allianspartierna vill även på sikt ge Samhall möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för sitt grunduppdrag för att minska risken för inläsning på Samhall. En annan insats som allianspartierna vill se framöver är införandet av yrkesintroduktionsanställningar för långtidsarbetslösa. Arbete i kombination med handledning och kompetensutveckling är ett bra sätt att öka möjligheterna även för långtidsarbetslösa att få jobb. Utskottet välkomnar överlag allianspartiernas nytänkande inom arbetsmarknadspolitiken och kommer att följa den vidare behandlingen av dessa frågor med intresse.

Sambandet mellan unga utan arbete och unga som saknar fullföljda gymnasiestudier är tydligt. Utskottet anser att det är viktigt att kunna fullfölja frivilliga gymnasiestudier för att kunna ta steg på vägen tillbaka till arbetsmarknaden. När det gäller deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin framgår av motion 2014/15:2575 att allianspartierna vill göra det möjligt för personer som övergår till reguljära studier, i syfte att fullfölja grundskole- och/eller gymnasiestudier, att efter avslutade studier återinträda i jobb- och utvecklingsgarantin med samma ersättningsnivå på aktivitetsstödet som tidigare (yrkande 10). Utskottet anser att det är en välkommen reform som ger incitament till välbehövliga studieinsatser och välkomnar följaktligen att allianspartierna avsätter pengar för ändamålet i sitt budgetförslag. Utskottet välkomnar även att allianspartierna tillför resurser till ytterligare utbildningsinsatser riktade mot unga på arbetsmarknaden. I den riktningen framgår av nämnda motion att allianspartierna bl.a. vill se en förlängning av den s.k. folkhögskolesatsningen, som ska motivera bl.a. unga att återuppta tidigare studier, och att unga som saknar en grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieexamen och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska få möjlighet att delta i studiemotiverande kurser vid en folkhögskola i upp till fem månader (yrkande 9). Därtill vill allianspartierna

att arbetsträning och förstärkt arbetsträning, samt det anordnarbidrag som följer med dessa aktiviteter, ska införas som insatser inom jobbgarantin för unga (yrkande 17). Utskottet ställer sig även bakom dessa satsningar och välkomnar bredden i allianspartiernas förslag till insatser för unga på arbetsmarknaden. Att tillföra resurser för att bredda vägarna till jobb för unga på arbetsmarknaden är enligt utskottet väl använda skattepengar. Utskottet anser vidare att regeringen kan pröva frågan om Arbetsförmedlingen inom befintligt anslag bör kunna ge deltagare vid studiemotiverande folkhögskolekurser (SMF) möjlighet att studera vidare på folkhögskolans allmänna kurs.

När det gäller unga på arbetsmarknaden noterar utskottet vidare att allianspartierna poängterar att Sverige behöver fler företag och att unga som vill starta eget ska uppmuntras. Utskottet delar denna uppfattning och noterar att allianspartierna i den andan framöver vill se över möjligheten att även unga under 20 år ska ges möjlighet att få ta del av starta-eget-bidrag. Utskottet värdesätter att allianspartierna tänker i banor av nyföretagande eftersom nya jobb skapas i växande företag och en väg in på arbetsmarknaden är att själv starta och bedriva verksamhet. Utskottet kommer följa den vidare utvecklingen på området med intresse.

När det gäller nyanlända invandrares situation på arbetsmarknaden vill utskottet framhålla att alliansregeringen lade om integrationspolitiken, med fokus på jobb och språk, för en snabbare etablering i samhället. Utskottet delar allianspartiernas uppfattning att denna inriktning måste fortsätta vara i fokus för att ytterligare förbättra etableringen. Det är därför välkommet att allianspartierna skjuter till extra resurser till Arbetsförmedlingen för myndighetens arbete med etableringsuppdraget.

Utskottet delar vidare allianspartiernas bedömning att arbetet för att minska skillnaderna mellan män och kvinnor i sjukskrivning och förtida utträde ur arbetslivet måste prioriteras. Utskottet välkomnar därför att allianspartierna inom utgiftsområde 13 avsätter resurser för en fortsatt satsning på Arbetsmiljöverkets särskilda arbete med kvinnors arbetsmiljö. Utskottet noterar även att det var alliansregeringen som låg bakom satsningen som ska ge en ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö och bättre metoder för att i tillsynsarbetet uppmärksamma risker för belastningsskador.

I skarp kontrast till allianspartiernas politik står regeringens budgetförslag. Mot bakgrund av att regeringens budgetförslag ligger långt över den ram som har fastställts för utgiftsområdet anser utskottet att det saknas skäl att mer detaljerat överväga de anslagsförslag i budgetpropositionen som avviker från allianspartiernas förslag. Utskottet vill dock i korthet kommentera några av regeringens förslag till reformer, vilka samtliga avvisas av utskottet tillsammans med de förslag till anslagsförändringar som dessa för med sig.

Utskottet kan konstatera att regeringens förslag bl.a. innebär höjda socialavgifter för unga under 26 år och införandet av traineejobb. Utskottet anser att ett resultat av ett genomförande av regeringens politik skulle bli att ungdomar skulle riskera att gå från ordinarie jobb till de nya statligt betalda

traineejobben. Att kraftigt öka kostnaden för att anställa eller behålla en ung medarbetare är enligt utskottet inte rätt väg att gå för att få in fler unga på arbetsmarknaden. Utskottet noterar att regeringens främsta åtgärd för att få unga i jobb är den s.k. 90-dagarsgarantin, där bl.a. traineejobb verkar ingå, men vars innehåll ännu framstår som högst oklart för utskottet. Utskottet uppfattar att det är en åtgärd som inte skapar några nya varaktiga jobb utan endast består av temporära platser som i stället riskerar att låsa in ungdomar i insatser. Utskottet kan följaktligen inte ställa sig bakom vare sig själva 90-dagarsgarantin eller förslaget om att införa traineejobb. Utskottet vill framhålla att liknande system har provats under tidigare socialdemokratiska regeringar, med oönskade resultat. Förutom de undanträngningseffekter som riskerar att uppstå genom traineejobben anser utskottet att det är osäkert om subventionen är tillåten enligt EU:s regelverk. Utskottet noterar även att bl.a. arbetstagarorganisationer har uttryckt kritik mot att använda välfärden som en arbetsmarknadsåtgärd. Utskottet ställer sig inte heller bakom regeringens satsning på utbildningskontrakt som verkar vara en ytterligare beståndsdel av 90-dagarsgarantin.

Vidare avsätter regeringen stora resurser för att införa extratjänster, som är tänkta att ersätta den nuvarande sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin. Som utskottet har framhållit tidigare (se t.ex. 2013/14:AU2 s. 44 f.) är det svårt att se hur dessa konstruerade arbeten ska kunna inlemmas i den ordinarie arbetsmarknaden, sida vid sida med ordinarie arbetstagare som utför de ordinarie arbetsuppgifterna till samma lön. Utskottet kan inte ställa sig bakom en reform som inte kan anses vara en framkomlig väg för att föra långtidsarbetslösa tillbaka till arbetsmarknaden.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen ansluter sig utskottet inte till det förslag som presenteras av regeringen i budgetpropositionen. Som utskottet har påpekat tidigare (se t.ex. 2013/14:AU2 s. 42 f.) har alliansregeringens reformering av arbetslöshetsförsäkringen haft stöd i forskning, vilket också har varit ett viktigt skäl till att den genomförts. Utskottet utesluter dock inte att justeringar kan vara befogade och följer med intresse arbetet i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Utskottet står emellertid fast vid uppfattningen att grundprinciperna i alliansregeringens reformer på området har varit de rätta. Som en följd av att utskottet avvisar regeringens förslag om arbetslöshetsförsäkringen anser utskottet att den föreslagna ändringen av lagen om arbetslöshetsförsäkring inte är nödvändig.

När det gäller Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020 kan utskottet konstatera att allianspartierna och regeringen gör olika prioriteringar i fråga om hur resurserna ska användas inom programperioden. Utskottet ansluter sig till allianspartiernas förslag till prioriteringar. Det finns vidare skäl att poängtera att en ny programperiod har inletts och att det är angeläget att verksamheten får en bra start. Erfarenheterna från föregående programperiod visar att det är viktigt att projekten kommer i gång tidigt och är av relevant omfattning. Utskottet förutsätter att regeringen följer arbetet, vidtar åtgärder och återkommer till riksdagen vid behov.

Utskottets samlade bedömning av regeringens budgetförslag inom utgiftsområdet är att förslaget innebär en inriktning mot en arbetsmarknad där tillfälliga platser ersätter arbete. Det innebär en situation där fokus skiftar från full sysselsättning till åtgärder som riskerar att pressa ut människor från arbetskraften. Det är allvarligt att regeringen föreslår reformer som försämrar drivkrafter för att arbeta. Särskilt då de kombineras med kraftigt utbyggda bidragssystem vilket minskar drivkrafterna att gå från bidragsförsörjning till förvärvsarbete. Regeringens skattehöjningar på jobb och arbetsinkomster är drygt 40 gånger så omfattande som deras satsningar på företagande. Att strama åt inhemsk efterfrågan och samtidigt försämma förutsättningarna för de arbetsgivare som anställer, och vill anställa, hotar att bromsa den svenska jobbtillväxten. De jobb som väntas slås ut ska i stället ersättas av platser i olika system och tillfälliga utbildningsinsatser. Utskottet noterar att även regeringen själv uttrycker att förslagen slår mot jobb och tillväxt. I budgetpropositionen skrivs exempelvis: ”De skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och BNP dämpas något.” (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget för 2015, finansplan och skattefrågor s. 57). Ett genomförande av den politik som regeringen föreslår inom utgiftsområdet skulle således riskera att bromsa att nya jobb växer till och tillväxten i ekonomin och därmed finansieringen av vår gemensamma välfärd. En sådan inriktning kan utskottet inte ställa sig bakom.

Utskottet anser inte att Sverigedemokraternas anslagsförslag inom utgiftsområdet erbjuder något trovärdigt alternativ på det arbetsmarknads- och arbetslivspolitiska området. Förslagen är inte rätt väg för Sverige i framtiden.

Budgetpropositionens förslag för utgiftsområde 14 innefattar även sju bemyndiganden för regeringen att under 2015 dels efterge vissa skulder, dels ingå ekonomiska åtaganden för vissa anslag som medför behov av framtida anslag. Utskottet har ingen invändning mot budgetpropositionen i dessa delar.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottet tillstyrker allianspartiernas förslag till anslagsfördelning och delar de bedömningar som görs i motion 2014/15:2575 (M, C, FP, KD) yrkandena 1, 5, 6, 9–11, 14 och 17 samt avstyrker budgetpropositionen i motsvarande delar (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 10). Utskottet avstyrker förslaget om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 1). Övriga förslag om anslag i budgetpropositionen tillstyrks. Utskottet tillstyrker även de delar i budgetpropositionen som avser bemyndiganden om att efterge skulder och om ekonomiska åtaganden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkterna 3–9). Sverigedemokraternas anslagsförslag – motionerna 2014/15:1123 (SD) yrkandena 4 och 5, 2014/15:2812 (SD) yrkandena 5, 7, 16–18 och 25–29 och 2014/15:2955 (SD) – avstyrks av utskottet. Slutligen avstyrks motionerna 2014/15:2063 (S) och 2014/15:2177 (S).

Utskottets förslag till riksdagsbeslut i fråga om anslagen inom utgiftsområdet framgår av bilaga 3.

Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag.

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen är generellt tillämplig, men om det i en annan lag eller förordning har meddelats avvikande bestämmelser gäller de bestämmelserna. Syftet med de särskilda registerförfattningarna, exempelvis lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, nedan kallad IAF:s registerlag, har varit att anpassa regleringen till de särskilda behov som myndigheterna har i sina respektive verksamheter och att göra avvägningar mellan behovet av effektivitet i den berörda verksamheten och behovet av skydd för den enskildes integritet. IAF:s registerlag är tillämplig vid behandling av personuppgifter i sådan verksamhet vid IAF som gäller tillsyn, uppföljning, registrering av uppgifter om arbetslöshetskassor, utfärdande av intyg, framtagande av statistik och rapportering av vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen.

Av 4 och 5 §§ IAF:s registerlag framgår att behandling av personuppgifter får ske om det behövs för vissa ändamål. Ändamålsbestämmelserna tar i första hand sikte på behandling av personuppgifter i IAF:s verksamhet, de s.k. primära ändamålen. Personuppgifter får enligt dessa bestämmelser bl.a. behandlas om det behövs för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vidare får personuppgifter behandlas om de behövs för tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller för tillsyn över återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program. Dessutom får IAF behandla personuppgifter om det behövs för tillhandahållande av information till någon annan, de s.k. sekundära ändamålen. IAF får för dessa ändamål behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs inom Arbetsförmedlingens verksamhet som underlag i uppföljnings-, analys- och utvärderingsarbete och för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Av 8 § IAF:s registerlag framgår att IAF får behandla känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen och personuppgifter om lagöverträdelser m.m. som avses i 21 § personuppgiftslagen, om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller annars är nödvändiga för handläggningen av ett ärende. Detta innebär dock inte att nämnda personuppgifter får behandlas i

statistik- och tillsynsdaten. Huvudregeln är att ärendeuppgifter som är definierade som känsliga personuppgifter i personuppgiftslagen inte får registreras i statistik- och tillsynsdaten. Huvudregeln kompletteras av vissa undantag.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2015 en ändring av 4 § i IAF:s registerlag med innebörden att IAF ska få behandla personuppgifter, om det behövs för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Förslaget innebär även att IAF ska få behandla personuppgifter om det behövs för uppföljning av åtgärderna. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2015.

Regeringen framhåller att det i juni 2014 fattades beslut om nya åtgärdsregler inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Bestämmelserna motsvarar de som infördes i arbetslöshetsförsäkringen den 1 september 2013. Regeringen uppmärksammar att de nya åtgärdsreglerna inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen för med sig ett ökat behov av samarbete och samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. För att få en enhetlig tillämpning och klarlägga olika konsekvenser av regelverket bör enligt regeringen en myndighet som har överblick över båda systemen utöva tillsyn över och ansvara för uppföljning av de nya åtgärdsreglerna. Mot den bakgrunden anser regeringen att det är lämpligt att IAF utövar tillsyn över handläggningen av och rutiner för handläggningen av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Enligt regeringen är det även lämpligt att IAF får i uppdrag att följa utvecklingen av sådana åtgärder. Regeringen förklarar att den närmare regleringen av IAF:s uppdrag kommer att ske på förordningsnivå.

För att IAF ska kunna fullgöra ett uppdrag med utökat tillsyns- och uppföljningsansvar krävs att inspektionen får behandla personuppgifter för detta ändamål. Det är mot den bakgrunden regeringen föreslår att 4 § IAF:s registerlag ska ändras så att IAF:s möjligheter att behandla personuppgifter utvidgas till att även omfatta tillsyn över sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Eftersom IAF:s utökade ansvar även ska omfatta uppföljning av sådana åtgärder föreslår regeringen att IAF också ska få behandla personuppgifter om det behövs för uppföljning av åtgärderna.

I propositionen har regeringen gjort en analys av hur ändringen påverkar den personliga integriteten och av de regler som ska skydda denna. Regeringen konstaterar bl.a. att en utökad möjlighet för IAF att behandla personuppgifter, inklusive känsliga sådana, måste betraktas som ett intrång i de registrerades personliga integritet. Regeringen anser därför att en avvägning bör göras av om fördelarna med förslaget står i rimlig proportion till intrånget i den

personliga integriteten. Vid en sådan övervägning finner regeringen att fördelarna med förslaget står i rimlig proportion till intrånget ur integritetssynpunkt.

Motioner

Inga motionsyrkanden har väckts med anledning av budgetpropositionen i denna del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det inte finns några motionsyrkanden som avser behandlingen av personuppgifter vid IAF. Utskottet delar regeringens bedömning och föreslår därför att lagförslaget antas av riksdagen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 14 punkt 2).

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 14, punkt 1 (S, MP, V)

Raimo Pärssinen (S), Annelie Karlsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Patrik Björck (S), Marco Venegas (MP), Eva-Lena Jansson (S), Ali Esbati (V) och Helén Pettersson i Umeå (S) anför:

Sverige ska vara en global förebild, i vår utveckling, vår jämlikhet, vår jämställdhet och vårt ledarskap i klimatomställningen. Ett land som kännetecknas av alla människors lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra. Sverige ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden. Där vi brygger över klyftor och där alla barn har möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Vi kommer alltid att stå upp för ett öppet och humant samhälle!

Sverige befinner sig på flera viktiga områden i ett allvarligt läge. Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer. Överskott har vänts till underskott. Skolresultaten rasar och välfärden uppvisar stora brister. Klyftorna växer och ojämställdheten mellan kvinnor och män består. De sänkta klimatambitionerna och oviljan att med kraft ställa om till miljövänlig produktion riskerar vår natur, människors hälsa och Sveriges ekonomiska utveckling.

För tredje gången av tre möjliga efterlämnar en borgerlig regering stora hål i statens finanser. Ofinansierade skattesänkningar har bidragit till att underskotten i de offentliga finanserna har vuxit år efter år, även när konjunkturen stärkts. Överskottsmålet nås inte. Nu måste underskotten steg för steg pressas tillbaka, så att Sverige inte längre bryter mot det finanspolitiska ramverket. Därför finansieras nya reformer fullt ut i den rödgröna budgeten.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ställer sig helt bakom de förslag som presenterats i regeringens budgetproposition. Det är olyckligt och allvarligt att en riksdagsmajoritet bestående av de tidigare regeringspartierna och Sverigedemokraterna har avvisat detta förslag till förmån för ett alternativ som fortsätter på en väg som väljarna sa nej till vid valet den 14 september 2014. I och med att regeringens förslag till budgetram för utgiftsområde 14 har fallit väljer vi att avstå från att delta i utskottets beslut gällande anslagen för 2015.

Några av de viktigaste arbetsmarknadspolitiska reformerna riskerar nu att inte bli av eller blir kraftigt försenade. För ungdomarna innebär det förlorade möjligheter till utveckling genom traineejobb och utbildningskontrakt. De långtidsarbetslösa kan inte hoppas på en aktiv arbetsmarknadspolitik eller några extratjänster inom välfärden. För dem som blir sjuka och arbetslösa innebär det en fortsatt risk för ekonomisk utsatthet i och med den uteblivna förstärkningen av arbetslöshetsförsäkringen.

Den tidigare alliansregeringens politik med fler generella subventioner till en del företag och samtidigt hårdare tag ekonomiskt och administrativt mot arbetslösa och sjuka har misslyckats med att få bukt med arbetslösheten. Arbetslösheten måste i stället bekämpas genom en ambitiös politik för investeringar i nya jobb, bättre matchning och en konsekvent satsning på människors kompetens. Jobbpolitiken i Sverige måste ta sin utgångspunkt i människors vilja till arbete och utveckling. Alliansregeringen misslyckades med sitt löfte om att bryta arbetslösheten och utanförskapet. Den svenska sysselsättningsgraden var 2014 ungefär lika hög som 2007. Arbetslösheten har däremot ökat, och med ca 8 procent av arbetskraften i arbetslöshet är det fråga om en historiskt sett hög nivå. Långtidsarbetslösheten har bitit sig fast. Även i förhållande till många andra jämförbara länder är nivån hög. Ungdomsarbetslösheten är i dag över 20 procent.

Detta är inte en acceptabel situation, och nya lösningar är helt nödvändiga för att möta de utmaningar som finns på dagens arbetsmarknad. Vi välkomnar att målet för den nya regeringen är att antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige 2020 har lägst arbetslöshet i EU. Det är avgörande för en god ekonomisk utveckling och utgör grunden för ett Sverige som håller ihop. För att med kraft kunna bekämpa arbetslösheten krävs en ny politik inom flera områden. Detta innebär bl.a. arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, men även ökade offentliga investeringar i exempelvis infrastruktur och minskad klimatpåverkan samt satsningar på en aktiv näringspolitik. Därutöver krävs hög kvalitet i välfärden och fungerande socialförsäkringar som stöder människor att komma tillbaka till hälsa och arbete samt en arbetslöshetsförsäkring som underlättar omställningen på arbetsmarknaden. Sverige behöver ett modernt, hållbart och rättvist arbetsliv.

Den nya regeringens tydliga fokus på insatser för unga arbetslösa är ytterst välkommen. Det är av central betydelse för ett samhälle att unga kan etablera sig på arbetsmarknaden och därmed bidra och växa till självständiga individer och samhällsmedborgare. Det är nödvändigt med en borte gräns för hur länge en ung person ska kunna vara arbetslös innan han eller hon erbjuds ett jobb, en insats som leder till jobb eller en utbildning. Vi vill därför införa en 90-dagarsgaranti för arbetslösa ungdomar. Målsättningen måste vara att insatser sätts in från dag ett. Garantin ska omfatta alla arbetslösa ungdomar, även dem som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Den tidigare alliansregeringen misslyckades i kampen mot ungdomsarbetslösheten. Breda ineffektiva skattesänkningar har inte lett till fler nyanställningar. Nedsättningen av socialavgifterna för ungdomar har varit en sådan ineffektiv åtgärd, bl.a. för att alla unga subventioneras, dvs. inte bara de som är i behov av stöd. Det är alltså ett dyrt sätt att skapa sysselsättning. Dessutom visar den forskning som gjorts på området att åtgärden på sin höjd har haft modesta sysselsättningseffekter. Vad som behövs är i stället mer riktade åtgärder som är betydligt mer träffsäkra och verkligen når de grupper som behöver särskilt stöd för att komma i arbete.

En framgångsrik kamp mot ungdomsarbetslösheten förutsätter också en bred mobilisering och samverkan mellan bl.a. arbetsmarknadens parter, kommuner och landsting, det privata näringslivet och det civila samhällets organisationer. Det är välbetänkt av regeringen att inleda samtal med arbetsmarknadens parter och andra berörda organisationer och relevanta myndigheter. Att på detta vis involvera olika aktörer i samtalen för att komma fram till hur vissa av regeringens reformer kan utformas och genomföras är ett innovativt sätt att samarbeta kring viktiga frågor. Tillvägagångssättet har haft stöd i påpekanden som gjorts av olika aktörer under flera år, utan att högerregeringen förmådde eller önskade omvandla denna information från fältet till konkret handling.

Som en viktig del av 90-dagarsgarantin vill vi införa ett utbildningskontrakt för unga arbetslösa som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning. Satsningen ger bl.a. ungdomar möjlighet att vid behov kombinera studier med praktik eller jobb på deltid. Vi föreslår även en möjlighet att ta igen för en tidigare förlorad utbildning och utvecklas i arbetslivet.

Vi vill även införa s.k. traineejobb inom välfärden. Traineejobben ska riktas till unga som står långt från arbetsmarknaden och bestå av 75 procent arbete och 25 procent utbildning samt baseras på yrkesintroduktionsavtal. Reformen är viktig med tanke på ungas möjlighet till utveckling. Även med tanke på de stora pensionsavgångar som är att vänta inom de närmsta åren är det avgörande att förbereda för en god generationsväxling och kompetensförsörjning inom välfärden.

I dagsläget kan vi bara djupt beklaga att centrala delar av regeringens ambitiösa politik för att bekämpa ungdomsarbetslösheten inte blir av till följd av riksdagens beslut att säga ja till allianspartiernas förslag om riktlinjerna för den ekonomiska politiken, utgiftsramarna och beräkningen av statens inkomster för 2015. Ungdomsarbetslösheten är ett slöseri – både för den som drabbas och för hela Sverige. Vi välkomnar därför regeringens ambition och fasta övertygelse att efter vårens extra val återkomma med förnyat stöd och fortsätta sin viktiga reformpolitik.

De rödgröna partierna vill även kraftsamla för att möta den höga långtidsarbetslösheten. Det är viktigt att de personer som står längst från arbetsmarknaden och har svårast att få jobb ges reella möjligheter att komma tillbaka till arbetslivet. Sysselsättningsfasen (fas 3) inom jobb- och utvecklingsgarantin har visat sig vara mycket ineffektiv varför den bör avvecklas. I stället vill vi införa extratjänster i delar av välfärden. Satsningen innebär fullt subventionerade arbetstillfällen med kollektivavtalsenlig lön på 75 procent av heltid i kombination med arbetssökande eller studier. Avsikten är att långtidsarbetslösa ska ges meningsfulla arbetsuppgifter som stärker deras möjligheter att få ett arbete samtidigt som de får en lön att leva på.

Arbetsförmedlingen har en central roll för genomförandet av regeringens reformer mot ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten samt för att kommande utmaningar på arbetsmarknaden i övrigt ska kunna mötas

framgångsrikt. En utveckling och anpassning av myndigheten är nödvändig för att möta de krav som arbetssökande och arbetsgivare ställer.

Det reformarbete som föreslås av regeringen syftar till att modernisera och utveckla Arbetsförmedlingen och därigenom i förlängningen stärka arbetsmarknadens funktionssätt. Regeringen vill tillföra resurser till myndigheten med 905 miljoner kronor 2015 för att dels genomföra regeringens prioriterade reformer, dels påbörja ett förändringsarbete med målet att bli en professionell matchningsexpert. Ökningen inkluderar även resurser för att särskilt upprätthålla kvaliteten i arbetet med etableringsuppdraget. De rödgröna partierna anser att det helhetsgrepp om Arbetsförmedlingen och den kraftiga förstärkning av resurserna på området som regeringen föreslår vore viktiga steg i rätt riktning.

Som nämnts tidigare kan vi bara beklaga att centrala delar av regeringens politik på området, inte minst reformeringen av Arbetsförmedlingen till en matchningsförmedling, inte kan genomföras fullt ut. Detta är ännu en olycklig konsekvens av riksdagens beslut att godkänna allianspartiernas budgetförslag.

Det är viktigt att vi i Sverige gemensamt tar ett solidariskt ansvar för varandra. Vi vill särskilt betona vikten av att ge alla människor goda förutsättningar oavsett bakgrund och att sjukdom och arbetslöshet inte ska medföra en ekonomisk utsatthet i ett fungerande välfärdssamhälle. Arbetslöshetsförsäkringen spelar en central roll för ett fungerande välfärdssamhälle. Vid perioder av arbetslöshet ska arbetslöshetsförsäkringen i praktiken fungera som en inkomstbortfallsförsäkring under en omställningsprocess. I dag fungerar inte försäkringen som den omställningsförsäkring den var tänkt att vara. Ersättningen har urholkats under en längre tid; endast ca 10 procent av dem som tidigare arbetade heltid får en ersättning som uppgår till 80 procent av deras förvärvsinkomst under de första 100 dagarna. Detta leder till osäkerhet och fattigdomsrisk hos individer och till en sämre fungerande arbetsmarknadspolitik på samhällelig nivå.

Vi ställer oss därför helhjärtat bakom regeringens förslag om en höjning av den högsta dagpenningen i den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen till 910 kronor dag 1–100 för att följas av en avtrappning till 760 kronor per dag. Höjningen innebär att den som har en månadsinkomst på 25 000 kronor får 80 procent av sin inkomst de första 100 dagarna. Lika välkommet är förslaget om en första höjning av grundbeloppet i försäkringen från 320 till 350 kronor per dag från den 1 maj 2015 samt aviseringen om ett andra steg av höjningen till 365 kronor per dag från den 1 januari 2016.

Liksom tidigare kan vi bara beklaga att denna centrala arbetsmarknadspolitiska reform inte kan genomföras till följd av riksdagens beslut att godkänna allianspartiernas förslag till utgiftsramar för statens budget. En förstärkning av arbetslöshetsförsäkringen kan beslutas tidigast i samband med nästa års budget förutsatt att den nya regeringen får sitta kvar.

Arbetslivspolitikerna är centrala för en väl fungerande arbetsmarknad. Att regeringen vill föra en politik som bygger på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter är välkommet. Liksom regeringen vill vi

främja kollektivavtalsvillkor och sätter tilltro till den svenska arbetsmarknadsmodellens möjligheter att skapa goda förutsättningar för trygghet, utveckling, tillväxt och konkurrenskraft. I sammanhanget ska vikten av en bra dialog mellan staten och arbetsmarknadens parter betonas.

De gångna mandatperioderna med alliansregeringen har inneburit en nedrustning när det gäller ambitionen på arbetsmiljöområdet. Som den nya regeringen konstaterar har alliansregeringens beslut att minska Arbetsmiljöverkets anslag och att lägga ned Arbetslivsinstitutet varit negativa för utvecklingen i arbetslivet. Den tillgängliga statistiken inom arbetsmiljöområdet visar t.ex. på en negativ utveckling av antalet arbetsskador. Inte minst oroande är att antalet anmälda arbetsskador ökar särskilt bland kvinnor. Vi menar att en förstärkning av resurserna på området är nödvändig. Människor ska inte skadas på sitt arbete, och det är fullständigt oacceptabelt att människor förolyckas på jobbet så som inträffat vid ett flertal tillfällen denna höst. Arbetsmiljöförbättringar måste till för att undvika detta och för att vi ska kunna uppnå ett längre arbetsliv där människor inte slits ut i förtid. Regeringen har föreslagit kraftiga satsningar om 100 miljoner kronor årligen under mandatperioden för en förbättrad arbetsmiljö. Inför det framtida arbetsmiljöarbetet har regeringen bjudit in parterna för att gemensamt ta fram en strategi för en nollvision mot dödsolyckorna. Extra resurser till den regionala skyddsombudsverksamheten föreslås även. På arbetslivsområdet har regeringen även föreslagit en förstärkning av arbetslivsforskningen och en satsning för att förstärka kompetensförsörjningen i företagshälsovården. Vi menar att det är av särskild vikt att satsa på forskning om kvinnors arbetsmiljöproblem och arbetsrelaterade ohälsa.

Till följd av riksdagens beslut att godkänna allianspartiernas budgetförslag är det dock inte troligt att satsningarna på arbetsmiljöområdet kan genomföras som planerat. Vi menar att en fortsatt låg ambitionsnivå på arbetsmiljöområdet är en ansvarslös politik som i förlängningen leder till att risken för att människor mår dåligt eller kommer till skada ökar.

Sammanfattningsvis kan ett antal av regeringens viktigaste reformer på utskottets område inte genomföras. När Sverigedemokraterna i riksdagens kammare röstade på allianspartiernas budgetförslag innebar det ett svårt bakslag för arbetet med att återställa och förstärka arbetsmarknadspolitiken.

Vi välkomnar därför regeringens ambition och fasta övertygelse att efter vårens extra val återkomma med förnyat stöd. Avgörande för Sveriges utveckling är en reformpolitik som ger människor fler jobb, skapar trygghet och ger lika förutsättningar. Det är en politik för både social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

2. Anslag inom utgiftsområde 14, punkt 1 (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonserveratism och upprätthållandet av en

solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Däremot biter sig arbetslösheten alltjämt fast vid oroväckande höga nivåer. Vår avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Vi ser till skillnad från regeringen och allianspartierna inte något egenvärde i att bedriva en överdriven utbudspolitik när det gäller lågutbildad eller okvalificerad arbetskraft.

Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om en god ekonomisk hushållning.

I och med beslutet som togs den 3 december i kammaren vill vi sverigedemokrater härmed tydliggöra vår ställning och vårt agerande. Vid voteringen i kammaren gav Sverigedemokraterna i första hand stöd till partiets eget budgetförslag som skulle ha inneburit betydande förbättringar för välfärden, ökad trygghet och stärkt ekonomi för bl.a. sjuka, personer med funktionsnedsättning, pensionärer, förvärvsarbetare och barnfamiljer. De övriga partierna röstade ned vårt budgetförslag och stoppade de stora och fullt finansierade satsningarna på trygghet och välfärd med hänvisning till att man inte ansåg att finansieringen av dessa reformer borde ske genom minskad invandring. Enligt vår mening tydliggjorde man därmed att fortsatt massinvandring är viktigare än alla välfärdsreformer tillsammans.

Efter att Sverigedemokraternas förslag fallit i voteringen kring statsbudgeten återstod endast de rödgrönas och allianspartiernas förslag. Sverigedemokraternas bedömning var att nettoeffekten för samhället av de bägge förslagen var likvärdig. Denna analys delas av bl.a. John Hassler, professor i nationalekonomi och ordförande i Finanspolitiska rådet, som slagit fast följande: "Det finns egentligen inte några fundamentala skillnader mellan Alliansens och regeringens ekonomiska politik."

Med utgångspunkt i vårt ansvar för det svenska samhällets långsiktiga stabilitet och välbefinnande och det principbeslut som fattats av den sverigedemokratiska riksdagsgruppen om att härnäst försöka stoppa varje budgetproposition som innebär att invandringen ökar ytterligare från de nuvarande, historiskt höga, nivåerna, valde vi att stödja allianspartiernas budgetmotion.

Detta innebär inte att Sverigedemokraterna ställer sig bakom Alliansens budgetmotion i sak, utan detta var ett resultat av regeringens ovilja att inte ytterligare förvärra en politik som i grunden skadar hela det svenska samhället. Hade vi lagt ned våra röster hade vi med säkerhet låst fast landet vid en destruktiv politik i fyra år. Vårt val och vårt agerande innebär också att om Alliansen skulle hålla fast vid sin politik utan att förändra den, kommer vi framöver att hamna i ett liknande läge där vi också är beredda att fälla en eventuell alliansregering som lägger fram en lika samhällsskadlig invandringspolitik.

I Sverigedemokraternas motion 2014/15:2955 om utgiftsområde 14 föreslås åtgärder som skulle ha bidragit till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och skapa förutsättningar för ett gott arbetsliv.

Då riksdagen har ställt sig bakom en annan budgetmotion och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där har den också avslagit Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster. Därför har vi valt att inte delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 14. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i utgiftsområdesmotionen 2014/15:2955 och som framgår av bilaga 2.

Sverigedemokraterna betraktar arbetslöshetsförsäkringen som en del av de grundläggande ekonomiska trygghetssystemen. Vi anser därför att arbetslöshetsförsäkringen ska vara garanterad samtliga medborgare som uppfyller kraven för ersättning och att den ska vara solidariskt finansierad. I dag ser vi, som en följd av regeringens politik, en arbetslöshetsförsäkring i förfall. Sett ur såväl ett trygghetsspektiv som ett matchningsspektiv menar Sverigedemokraterna att dagens arbetslöshetsförsäkring inte fungerar tillfredsställande. Vi vill därför reformera arbetslöshetsförsäkringen och föreslår tre övergripande åtgärder.

För det första är det vår avsikt att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring för den som är mellan arbeten. Sverigedemokraterna föreslår därför en kraftig höjning av taket för ersättningsnivån till 1 200 kronor per dag under de första 100 dagarna. För det andra anser Sverigedemokraterna att det under en period om 100 dagar ska vara möjligt att söka arbeten endast i sin hemregion och inom sitt kompetensområde utan att detta medför inskränkningar i ersättningen från trygghetssystemen. En återgång till den s.k. 100-dagarsregeln är ett sätt att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. För det tredje vänder sig Sverigedemokraterna mot att den arbetslöse får sin rätt till ersättning inskränkt för att han eller hon tar en deltidsanställning. Sverigedemokraterna vill därför

höja antalet dagar som deltidsarbetslösa kan få ersättning från 75 dagar till 300 dagar. Vi vill höja anslaget där satsningarna på arbetslöshetsförsäkringen ingår till en nivå som totalt ligger 139 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

Starta-eget-bidrag har som arbetsmarknadspolitisk åtgärd lovordats av bl.a. Riksrevisionen som en av de bästa sysselsättningsskapande åtgärder som finns inom det arbetsmarknadspolitiska området. Trots programmets goda resultat finns en begränsande generell 25-årsgräns, och stödet ges bara i sex månader. Åldersgränsen medger vissa undantag, bl.a. för nyanlända invandrare, men Sverigedemokraterna anser att 25-årsgränsen är för högt satt och tidsgränsen för snävt tilltagen. Åldersgränsen för att kunna få starta-eget-bidrag bör därför sänkas till 20 år, och insatsens maximala längd bör utökas till nio månader.

Vi anser att ett av de mest centrala hinder som finns på svensk arbetsmarknad för arbetssökande med funktionsnedsättning är den nuvarande storleken på lönestödet. FunkA-utredningen konstaterar att arbetsgivare mycket sällan får den kompensation som subventionen avser då taket för den lönegrundande nivån är för låg. I enlighet med FunkA-utredningen föreslår vi därför en höjning av taket för lönestödet från dagens fasta belopp på 16 700 kronor till 0,45 andel av prisbasbeloppet, vilket enligt 2014 års nivåer innebär ett tak på 19 980 kronor. Detta uppnås mot slutet av budgetperioden. För 2015 innebär satsningen att 200 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet.

När det gäller långtidsarbetslösa är Sverigedemokraternas ambition givetvis att antalet deltagare i fas 3 gradvis ska minska och att verksamheten successivt ska fasas ut. I syfte att närma oss denna målsättning föreslår vi genom budgetmotionerna i ett flertal utgiftsområden en rad åtgärder för att skapa fler utbildningsplatser, lärlingsjobb, fler anställningar inom offentlig sektor m.m. En särskild satsning görs på s.k. föreningsjobb vilket innebär att 125 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet 2015. Målsättningen bör vara att via lönesubvention kunna erbjuda ett större antal långtidsarbetslösa kollektivavtalsenliga löner upp till minst 75 procent av en heltid. De föreningar som kan komma i fråga är t.ex. hästgårdar, fotbollslag, pensionärsföreningar eller kulturarvsprojekt, vilka ofta är i stort behov av arbetsinsatser men mer sällan har ekonomiska möjligheter att anlita sådan hjälp.

För en välmående arbetsmarknad krävs inte bara balans mellan arbetskraftsutbud och arbetskraftsbehov utan också goda villkor för den som arbetar. Sverigedemokraterna satsar kraftfullt på en förbättrad arbetsmiljö. Vi skjuter redan under 2015 till resurser för bildandet av ett nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö, för fortbildning av skyddsombud samt för en utbildningssatsning mot mobbning och trakasserier. Vidare satsar vi enligt norsk förlaga på ett centrum för äldrepolitik med syfte att föra in dessa frågor inom arbetslivet. Dessutom gör vi en kraftig satsning på friskvård och företagshälsovård för offentligtanställda med 100 miljoner kronor 2015 – en satsning som gradvis ökar under budgetperioden till att 2018 omfatta 400 miljoner kronor. Sammanlagt satsar vi under budgetperioden ca 1,7 miljarder kronor mer på arbetstagares hälsa, arbetsmiljö och friskvård än regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:1 Budgetproposition för 2015 utgiftsområde 14:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitten 2.1 och 4.5.2). lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitten 2.1 och 4.5.2)
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (avsnitten 2.2 och 4.5.3). lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (avsnitten 2.2 och 4.5.3)
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 efterge Danmarks och Norges skulder avseende återbetalning av utgifter för arbetslöshetsersättning för perioden 1 maj 2010 till 1 maj 2014 om högst 85 000 000 kronor respektive 30 000 000 kronor (avsnitt 4.5.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 010 000 000 kronor 2016–2024 (avsnitt 4.6.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 000 kronor 2016-2019 (avsnitt 4.6.4).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 850 000 000 kronor 2016–2022 (avsnitt 4.6.6).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2016 och 2017 (avsnitt 4.6.7).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten träffa överenskommelse med Finland och Norge om verksamheten Stiftelsen Utbildning Nordkalotten som medför behov av framtida anslag på högst 33 212 000 kronor 2016–2019 (avsnitt 4.6.10).

9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 400 000 kronor 2016 (avsnitt 5.8.1).
10. Riksdagen anvisar för budgetåret 2015 ramanslagen under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:1123 av Josef Fransson m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldern för att få starta-eget-bidrag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlänga den tid man har rätt till starta-eget-bidrag.

2014/15:2063 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla fas 3.

2014/15:2177 av Peter Johnsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa fas 3.

2014/15:2575 av Ulf KristerSSon m.fl. (M, C, FP, KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Arbetsförmedlingens resurser för att motverka långtidsarbetslöshet och möjliggöra en förstärkt matchning med utökade arbetsgivarkontakter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla reglerna i det arbetsmarknadspolitiska regelverket för att effektivisera och på sikt minska kostnaderna.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge unga som saknar en grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieexamen och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga möjlighet att delta i studiemotiverande kurser vid en folkhögskola i upp till fem månader.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det möjligt för personer som övergår från jobb- och utvecklingsgarantin till reguljära studier, i syfte att fullfölja grund

- och/eller gymnasiestudier, att efter avslutade studier återinträda i jobb- och utvecklingsgarantin, med samma ersättningsnivå på aktivitetsstödet som tidigare.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler som bedöms löpa stor risk att bli långtidsarbetslösa ska kunna få programinsatser tidigt hos Arbetsförmedlingen, t.ex. praktik och förstärkt förmedlingsstöd.
 14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höra parterna och invänta EU-kommissionens prövning innan en 90-dagarsgaranti med traineetjänster införs som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.
 17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa arbetsträning och förstärkt arbetsträning som insatser inom jobbgarantin för ungdomar.

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja taket i a-kassan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra villkoren i a-kassan för deltidsarbetslösa.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrat starta-eget-bidrag.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa sysselsättningsfasen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om föreningsjobb.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsmiljöverkets anslag ska höjas till 2006 års nivå.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det statliga stödet till fortbildning av skyddsombud ska återinrättas.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta ett nationellt kunskapscenter för arbetsmiljöforskning.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta ett center för äldrepolitik i linje med den norska förlagan.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett statligt stimulansbidrag för att förbättra möjligheterna till friskvård och företagshälsovård.

2014/15:2955 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen		
	Regeringens förslag	M, C, FP, KD	SD
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 649 024	-413 453	
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	31 583 504	-1 172 700	+139 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	11 476 880	-2 200 700	-14 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	17 742 136	-30 000	+299 000
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	115 064		
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	336 000	-150 000	
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	38 850		
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	63 418		
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	54 490		
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303		
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	1 775 000		-2 000
1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	159 800		
2:1 Arbetsmiljöverket	709 952	-84 249	+25 000
2:2 Arbetsdomstolen	31 683		
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	32 222		
2:4 Medlingsinstitutet	57 878		
2:5 Arbetslivspolitik	12 000	-12 000	
Nya anslag			
99:1 Friskvård och företagshälsovård			+100 000
99:2 Fortbildning av skyddsombud			+50 000
99:3 Utbildningsinsatser mot mobbing och trakasserier			+25 000

Ramanslag	Avvikelse från regeringen		
	Regeringens förslag	M, C, FP, KD	SD
Nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö			+75 000
99:5 Centrum för äldrepolitik			+25 000
Summa för utgiftsområdet	71 846 204	−4 063 102	+722 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2015 inom
utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	-413 453	7 235 571
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	-1 172 700	30 410 804
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-2 200 700	9 276 180
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	-30 000	17 712 136
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	±0	115 064
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	-150 000	186 000
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	±0	38 850
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	±0	63 418
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	±0	54 490
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	±0	8 303
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	±0	1 775 000
1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	±0	159 800
2:1 Arbetsmiljöverket	-84 249	625 703
2:2 Arbetsdomstolen	±0	31 683
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	±0	32 222
2:4 Medlingsinstitutet	±0	57 878
Summa för utgiftsområdet		67 783 102

Anm. Utskottets anslagsförslag innebär att förslaget i budgetpropositionen om att inrätta ett nytt anslag inom utgiftsområde 14 avstyrks. Det gäller det föreslagna anslaget 2:5 Arbetslivspolitik.

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §¹

Ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas med ett belopp per dag som är baserat på tidigare förvärvsinkomster (dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning).

Dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning bestäms utifrån sökandens dagsförtjänst, normalarbetstid och det högsta respektive lägsta belopp som regeringen fastställer, om inte annat följer av denna lag.

Dagpenningen bestäms utifrån sökandens dagsförtjänst och normalarbetstid, om inte annat följer av denna lag.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om dagpenningens högsta och lägsta belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2015.

¹ Senaste lydelse 2009:666.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter, om det behövs

1. för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen enligt 89 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

2. för tillsyn över *rutiner för och* handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som *påverkar* arbetslöshetsförsäkringen eller *tillsyn över* återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,

2. för tillsyn över *handläggning av och rutiner för* handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen som *har samband med* arbetslöshetsförsäkringen eller som rör återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,

3. för tillsyn över *handläggning av och rutiner för* handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstöd och utvecklingsersättning eller för uppföljning av sådana åtgärder,

3. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, och

4. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, eller

4. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

5. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas, om det behövs för statistiska och vetenskapliga ändamål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.

¹ Senaste lydelse 2007:412.